

Miljøgodkendelse

Udvidelse af minkproduktion

Kokspang Hedevej 17, 6710 Esbjerg V

10. marts 2017

Teknik & Miljø
Esbjerg Kommune

ESBJERG KOMMUNE

Natur & Vandmiljø

Torvegade 74

6700 Esbjerg

Telefon: 7616 1616

E-mail: miljo@esbjergkommune.dk

Web: www.esbjergkommune.dk

Sag nr.: 17/2040

Sagsansvarlig: Laurids Knudsen

Copyright: Alle kort og luftfoto: copyright DDO ®, ©COWI

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING	4
GODKENDELSE TIL UDVIDELSE OG DRIFT AF HUSDYRPRODUKTION	5
EJENDOMS- OG BEDRIFTSOPLYSNINGER	5
FORUDSÆTNINGER OG VILKÅR.....	5
Vilkår for husdyrbrugets anlæg	5
Generelle vilkår	8
RETSBESKYTTELSE OG REVURDERING.....	9
MEDDELELSESPLIGT – ANLÆG OG AREALER.....	9
ØVRIGE FORHOLD	9
OFFENTLIGGØRELSE.....	9
KLAGEVEJLEDNING	10
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	11
INDLEDNING	11
BESKRIVELSE OG VURDERING AF ANSØGNINGEN	11
Husdyrbrugets beliggenhed.....	12
Dyreholdets størrelse	14
Driftsbygninger.....	14
Foder	17
Gødningsproduktion	17
Udbringningsarealer	17
Energi- og vandforbrug.....	18
Råvarer og hjælpestoffer	18
Affald	19
Spildevand/restvand	19
HUSDYRBRUGETS PÅVIRKNINGER AF OMGIVELSERNE – LUGT, STØJ, MM.	22
Lugt	22
Støj og transport	23
Støv, fluer og skadedyr	25
Lys.....	26
Driftsforstyrrelser og uheld	26
Landskab og kulturmiljø.....	27
HUSDYRBRUGETS PÅVIRKNINGER AF OMGIVELSERNE – NATURMÆSSIGE FORHOLD	27
Ammoniakupåvirkning af naturområder	28
Nitrat og fosfor til overfladevand – marine områder, vandløb og søer	32
Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)	33
Nitrat til grundvand - nitratfølsomme vandindvindingsområder	34
BEDST TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT).....	34
OPHØR	38
HØRING	38
SAMLET VURDERING	38
BILAG 1	39
BILAG 2	40
BILAG 3	41

Indledning

Miljøgodkendelsen fastlægger de vilkår, der skal gælde for en udvidelse af husdyrproduktionen på Kokspang Hedevej 17, 6710 Esbjerg V i Esbjerg Kommune. Vilkårene sikrer, at udvidelse og drift af husdyrbruget kan ske uden at påvirke miljøet væsentligt.

Miljøet skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie samt ressourceforbrug.

Esbjerg Kommune har udarbejdet en miljøteknisk beskrivelse og vurdering af det ansøgte projekt. Denne danner baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse, herunder de stillede vilkår.

Forslaget til miljøgodkendelse har været i nabohøring i perioden fra den 15. februar 2017 til den 8. marts 2017. Kommunen har i forbindelse med høringen ikke modtaget bemærkninger til projektet.

Godkendelse til udvidelse og drift af husdyrproduktion

Esbjerg Kommune har afgjort, at minkbruget på Kokspang Hedevej 17, 6710 Esbjerg V kan udvides som ansøgt.

Godkendelsen omfatter

- En udvidelse og ændring af dyreholdet **fra** 9 stk. ammekøer, 9 stk. opdræt (0-27 mdr.), 5 stk. tyre (40-440 kg) og 2.700 minktæver **til** 3.600 minktæver. Dette svarer til en udvidelse fra 105,3 dyreenheder til 124,1 dyreenheder.

Godkendelsen meddeles efter § 11 i lovbekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, idet Esbjerg Kommune vurderer at:

- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik,
- Husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, samt
- Udvidelse og drift af husdyrbruget ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet

Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen, herunder drift af husdyrbrugets anlæg.

Der er nærmere redegjort for de vurderinger der ligger til grund for afgørelsen i vedlagte miljøtekniske beskrivelse og vurdering.

Ejendoms- og bedriftsoplysninger

Godkendelsen gives til husdyrbruget beliggende Kokspang Hedevej 17, 6710 Esbjerg V, matrikel nr. 10a Kokspang By, Hostrup. Ejendomsnummeret er 88675. Bedriftens CVR nr. er 18242176 og CHR nr. er 42665. Husdyrbruget ejes og drives af Søren M. Hansen, Kokspang Hedevej 17, 6710 Esbjerg V.

Forudsætninger og vilkår

Esbjerg Kommune forudsætter, at projektet gennemføres og drives som beskrevet i ansøgningen, skema nr. 94334. Godkendelsen meddeles på vilkår, der sikrer at kravene i § 27 og § 29 i lov om miljøgodkendelse, mv. af husdyrbrug opfyldes.

Der stilles følgende vilkår til hhv. husdyrbrugets anlæg, husdyrbrugets arealer, samt generelle vilkår for husdyrbruget.

Vilkår for husdyrbrugets anlæg

Husdyrproduktion

1. Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretningen udført som beskrevet nedenfor:

	Antal årstæver	DE
Mink, årstæver 36 cm brede gødningsrender, halm ad libitum og 2 gange ugentlig udmugning samt maks. 31% protein af OE i ugerne 30-47.	3.600	124,1
I alt		124,1

Indretning og drift

2. Ændringer i ejerforhold, eller hvem der er ansvarlig for husdyrbruget, skal meddeles Esbjerg Kommune.
3. Husdyrbruget og dens omgivelser skal renholdes så det ikke giver anledning til gener for omgivelserne.

Husdyrgødning

4. Overpumpning af gylle fra gyllebeholder til gyllevogn og lignende skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.

Energi- og vandforbrug

5. Der skal foretages en årlig registrering af vand- og energiforbrug tilknyttet husdyrproduktionen. Registreringen gemmes i minimum 5 år og skal kunne forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Råvarer og hjælpestoffer

6. Ved håndtering af brændstof, smøremidler og kemikalier må der ikke opstå spild med deraf følgende risiko for forurening af jord og grundvand.
7. Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund således at spild kan opsamles, og der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
8. Opbevaring af olier og kemikalier skal ske i overensstemmelse med Esbjerg Kommunes forskrift for opbevaring af olie- og kemikalier.

Affald

9. Opbevaring af erhvervsaffald, herunder olie- og kemikalieaffald skal ske i overensstemmelse med Esbjerg Kommunes Regulativ for erhvervsaffald.
10. Bortskaffelse af olie- og kemikalieaffald og øvrigt affald skal ske i overensstemmelse med Esbjerg Kommunes til enhver tid gældende regulativer.

Ammoniakfordampning

11. I alle minkhaller skal der etableres gødningsrender med en bredde på minimum 36 cm.
12. I alle minkhaller skal gødningsrenderne tømmes to gange om ugen. Der må forløbe højst fire døgn mellem to tømningerne.
13. Der skal føres logbog jf. bilag 1 med angivelse af datoer og tidspunkt for udmugning i gødningsrender. Udmugning kan undlades i periode med længerevarende hård frost. Udmugningen skal genoptages, når vejret igen tillader det. Manglende udmugning på grund af hård frost skal fremgå af logbogen.

Logbogen skal gemmes i min. 5 år og kunne forevises ved miljøtilsyn på ejendommen.

Spildevand

14. Drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes således at unødigt spild undgås i videst muligt omfang.

Lugt

15. Husdyrbrugets drift må ikke give anledning til lugtgener som af tilsynsmyndigheden vurderes at være væsentlige for området.

Støj

16. Den eksterne støjbelastning fra landbrugsdriften på ejendommens bygningsparcel, herunder fra minkhaller og gyllebeholder, må i intet punkt-målt på nærmeste nabobeboelse med tilhørende arealer i tilknytning til boligen - overstige nedenstående værdier. De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lydniveauer i dB(A).

	Tidsrum	max. lydniveau
Mandag – fredag	kl. 07.00 – 18.00	55 dB(A)
	kl. 18.00 – 22.00	45 dB(A)
	kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)
Lørdag	kl. 07.00 – 14.00	55 dB(A)
	kl. 14.00 – 22.00	45 dB(A)
	kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)
Søn- og helligdage	kl. 07.00 – 22.00	45 dB(A)
	kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)

Maksimalværdien af støjniveauet om natten (kl. 22.00 - 07.00) må ikke overstige 55 dB (A) i ethvert punkt på opholdsarealer ved boliger i det åbne land.

17. Hvis kommunen finder det nødvendigt, skal ejer for egen regning lade udføre støjmålinger og/eller -beregninger af støjen fra husdyrbruget for at dokumentere, at støjgrænserne i ovennævnte vilkår er overholdt. Hvis grænserne konstateres overholdt, kan der højst pålægges ejer at få foretaget én støj-måling og eller -beregning om året. Målingerne/beregningerne skal udføres og rapporteres som "Miljømåling – ekstern støj" af en enhed, som er optaget på Miljøstyrelsens liste over godkendte laboratorier. Virksomhedens støj skal dokumenteres ved måling eller efter gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen, pt. Nr. 6/1984 om Måling af ekstern støj og nr. 5/1993 om Beregning af ekstern støj fra virksomheder. Målingerne/beregningerne skal foretages på/for de mest støjbelastede områder udenfor virksomhedens grund og under de mest støjbelastede driftsforhold - eller efter anden aftale med kommunen."

Støv

18. Driften af husdyrbrugets anlæg må ikke medføre væsentlige støvgener udenfor ejendommens eget areal.

Skadedyr

19. Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.).
20. Der skal foretages 5 kontroller for larver/pupper i sandet under burene mindst 4 gange pr. år fordelt på månederne maj, juni, august og september. Hver kontrol udføres ved at sigte 500 gram overfladesand gennem en si, som opsamles repræsentativt for hele farmen. Ved forekomst af flere end 10 larver/pupper pr. 500 g sand skal der behandles med et egnet larvicid under burene på hele farmen.
21. Der skal føres logbog over kontrol for laver og pupper jf. bilag 2. Logbogen skal gemmes i 5 år og forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

Generelle vilkår

Egenkontrol

22. Husdyrbruget skal føre registreringer over den til enhver tid gældende husdyrproduktion på ejendommen. Registreringerne kan bestå af gødningsregnskaber, slagteriafregninger eller lign. Denne registrering skal ved miljøtilsynets besøg på husdyrbruget kunne forevises som dokumentation for godkendelsens bestemmelse om husdyrholdets størrelse.

Uheld

23. Der skal udarbejdes en beredskabsplan som fastlægger, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre påvirkning af omgivelserne. Beredskabsplanen skal revideres årligt og skal kunne forevises ved miljøtilsyn på ejendommen. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften.

Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:

- Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på "at stoppe uheldet" og begrænse udbredelsen.
- Oplysninger om hvilke eksterne/interne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
- En opgørelse over materiel der er tilgængeligt på husdyrbruget, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Ophør

24. Ved ophør af bedriften skal produktionsanlæg, husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt. Al miljøfarligt affald skal bortskaffes for egen regning efter den til enhver tid gældende lovgivning.

Krav til udnyttelse af godkendelse

25. Vilklårene i miljøgodkendelsen skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra det tidspunkt, hvor udnyttelse af godkendelsen påbegyndes.
26. Godkendelsen bortfalder såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra meddelelse. Det betyder, at udvidelsen skal være påbegyndt inden 2 år fra godkendelsens meddelelse.
27. Hvis en del af godkendelsen ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år.

Retsbeskyttelse og revurdering

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse.

Husdyrbrugets miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering jf. § 40 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug. Den første regelmæssige revurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage første revurdering i 2025.

Meddelelsespligt – anlæg og arealer

Kommunens godkendelse gælder for det konkrete projekt. Husdyrbruget må ikke udvides eller ændres bygnings- eller driftsmæssigt på en måde der indebærer forøget forurening før udvidelsen eller ændringen er godkendt i henhold til lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Hvis der sker ændringer i grundlaget for kommunens vurdering, skal der indsendes en ny ansøgning til kommunen. Dette gælder for eksempel ændringer i forhold til det ansøgte dyrehold og staldanlæg. Esbjerg Kommune skal have lejlighed til at vurdere, hvorvidt udvidelsen/ændringen kræver en ny godkendelse eller om udvidelsen/ændringen kan ske indenfor rammerne af denne godkendelse.

Øvrige forhold

Afgørelsen omfatter alene forholdet til lovbekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Øvrige relevante tilladelser og godkendelser skal indhentes særskilt.

Etablering af nye anlæg må ikke igangsættes, før der er givet en byggetilladelse fra Esbjerg Kommune.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til de gældende regler i love og bekendtgørelser, uanset at de nævnte krav og regler kan være en skærpelse af denne godkendelses vilkår.

Offentliggørelse

Afgørelsen annonceres den 15. marts 2017 på Miljø- og Fødevareministeriets Digital MiljøAdministration (www.dma.mst.dk).

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, jf. husdyrlovens § 76 stk. 1. Klageberettigede er ansøgeren, Miljøministeren, Sundhedsstyrelsen, enhver der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald, samt foreninger og organisationer i det omfang de har klageret, jf. husdyrlovens §§ 84, 85, 86 og 87.

En klage skal indgives via Klageportalen. Klageportalen ligger på www.borger.dk og på www.virk.dk, hvor man logger sig på, f.eks. med NEM-ID.

Klagen sendes automatisk via Klageportalen til Esbjerg Kommune. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Esbjerg Kommune i Klageportalen. Klagefristen udløber den 12. april 2017 kl. 23:59.

Afgørelsen kan desuden indbringes til prøvelse hos domstolene inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt, jf. husdyrlovens § 90.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der indsendes uden om Klageportalen, med mindre der er særlige grunde til det. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til Esbjerg Kommune. Anmodningen sendes så vidt muligt elektronisk til miljo@esbjergkommune.dk eller pr. brev til Esbjerg Kommune, Natur- og Vandmiljø, Torvegade 74, 6700 Esbjerg. Esbjerg Kommune sender herefter anmodningen videre til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Når man klager opkræves der et gebyr. Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen og tilbagebetales hvis:

1. Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2. Klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3. Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Udnyttelse af godkendelsen

Ifølge husdyrloven har en klage over miljøgodkendelsen som udgangspunkt ikke opsættende virkning. Det betyder, at miljøgodkendelsen kan udnyttes uanset eventuelle klager, men dette begrænser dog ikke Miljø- og Fødevareklagenævnets mulighed for at ændre eller ophæve Esbjerg Kommunes afgørelse. Det vil være Miljø- og Fødevareklagenævnet, som kan oplyse om hvorvidt en klage har opsættende virkning.

Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Indledning

Husdyrbruget på Kokspang Hedevej 17, 6710 Esbjerg V har søgt om at udvide dyreholdet. Denne miljøtekniske beskrivelse og vurdering af det ansøgte projekt, danner baggrund for miljøgodkendelsen og indeholder en vurdering af de miljøpåvirkninger, som udvidelse og drift af husdyrbruget giver anledning til.

Miljø skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie samt ressourcetilforbrug.

Vurderingerne er foretaget med udgangspunkt i de beskyttelsesniveauer og retningslinjer, der er i husdyrloven og tilhørende bekendtgørelse og vejledning¹. Påvirkningen af omgivelserne er beskrevet og vurderet dels i forhold til de anlægssnære påvirkninger (lugt, støj mm), dels i forhold til de naturmæssige forhold (natur, vandmiljø mm.).

Beskrivelse og vurdering af ansøgningen

Søren Hansen ønsker at udvide sin minkbesætning på Kokspang Hedevej 17 fra 93,1 dyreenheder (DE) til 124,1 DE. Udvidelsen kan ske i eksisterende bygninger da der fødes færre hvalpe pr. kuld end forventet, og goldtæverne sælges.

På vegne af ansøger har Sagro den 16. januar 2017 indsendt ansøgning om miljøgodkendelse via det it-baserede ansøgningssystem på www.husdyrgodkendelse.dk.

I forbindelse med behandlingen af ansøgningen har der været behov for supplerende oplysninger. Der har været mailkorrespondance med ansøgers konsulent og ansøgningsskemaet er revideret og genindsendt. Det endelige ansøgningsskema (nr. 94334 version 2) er indsendt den 26. januar 2017.

Ud over Kokspang Hedevej 17 ejer og driver ansøger også Hostrupvej 40, 6710 Esbjerg V. Der pågår samtidig med behandling af nærværende ansøgning om miljøgodkendelse på Kokspang Hedevej 17 behandling af ansøgning om miljøtilladelse til etablering af ammekobesætning svarende til 21 DE på Hostrupvej 40.

Der er ca. 1,7 km i luftlinje mellem de to anlæg. På baggrund af afstanden mellem de to anlæg og de forskellige driftsgrene vurderes anlæggene ikke at være teknisk eller forureningsmæssigt forbundet.

Tidligere godkendelser

Esbjerg Kommune har i juni 2009 meddelt miljøtilladelse efter husdyrgodkendelseslovens §10 til udvidelse af husdyrproduktionen fra 9 ammekøer plus opdræt og 2.700 minktæver - 30,7 DE til 3.600 minktæver - 70,3 DE (daværende dyreenhedsberegning). Derudover er der i maj 2011 meddelt accept til etablering af minkhaler til opfyldelse af dyrevelfærdsmæssige krav.

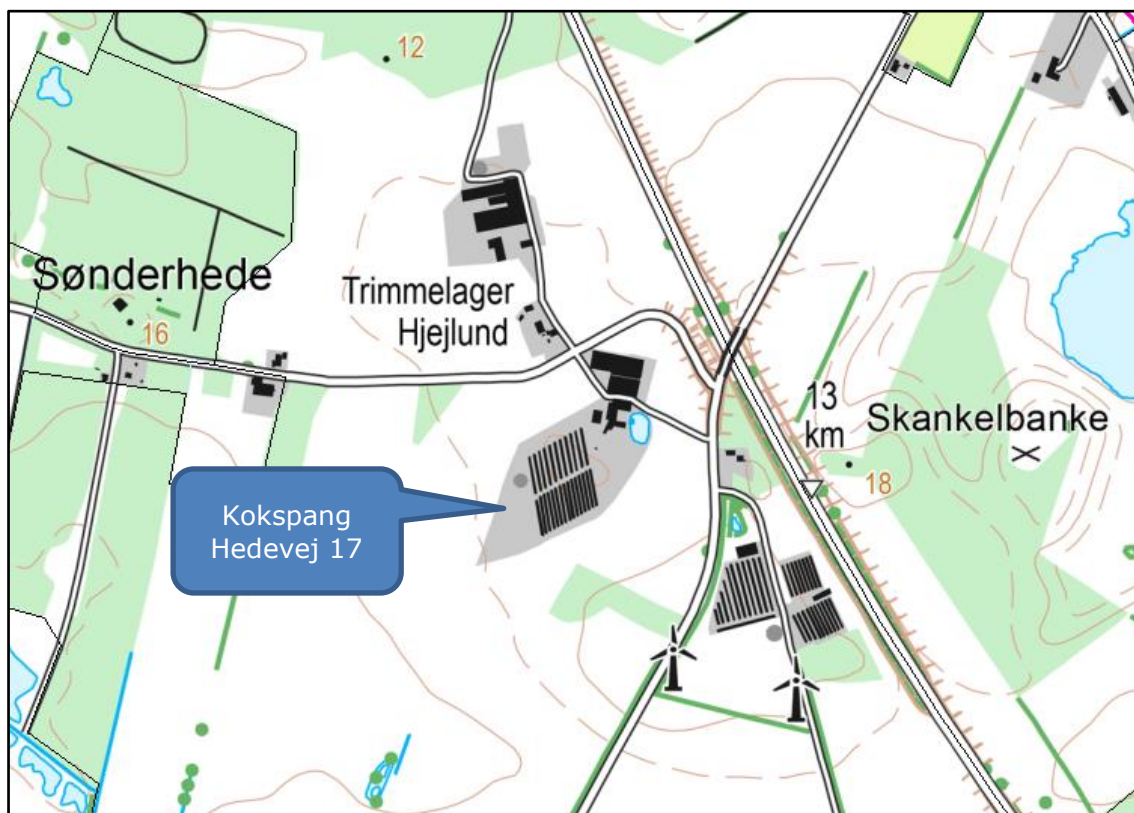
¹ Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (Lovbekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016) med senere ændringer herunder Lov om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug m. fl. Nr. 204 af 28 februar 2017; bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (bekendtgørelse nr. 211 af 28. februar 2017 med senere ændringer; bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv. (bekendtgørelse nr. 1324 af 15 november 2016) samt Miljøstyrelsens digitale husdyrvejledning.

Der er siden juni 2009 sket lovændringer i husdyrgodkendelsesloven, og der er ændret i dyreenhedsberegningen, hvilket medfører at nærværende ansøgning kræver en ny samlet miljøgodkendelse efter husdyrgodkendelseslovens §11.

Af § 26 i husdyrloven fremgår det, at kommunen skal foretage en samlet vurdering af alle udvidelser foretaget siden 1. januar 2007, dog højst over en 8 årig periode. I ansøgningen om udvidelse er nudrift således angivet til det tilladte dyrehold pr. januar 2009, således at alle beregninger og vurderinger af miljøforhold medtager alle udvidelser siden januar 2009.

Husdyrbrugets beliggenhed

Husdyrbruget er beliggende i landzone i område "06-030-140, Område omkring Hjejlund" i Esbjerg Kommuneplan 2014-2026. Anvendelsen fastlægges til jordbrugsområde med det sigte at fremme erhverv som landbrug, skovbrug, pelsdyravl og lignende. Overflødige landbrugsbygninger kan bruges til andet erhvervsformål af håndværksmæssig karakter uden behov for større udbygning. Placeringen af husdyrbruget fremgår af kort 1.

Kort 1. Husdyrbrugets beliggenhed.

Husdyrbruget ligger ca. 1.200 m fra eksisterende byzoneområde (Hostrup). Der er ca. 500 m til nærmeste samlede bebyggelse i landzone (Kokspang).

Sønderhedevej 40 er nærmeste nabobeboelse, som ligger ca. 132 m fra anlægget. Der er landbrugspligt på Sønderhedevej 40. Nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt er Kokspang Hedevej 18, som ligger ca. 190 m øst for anlægget.

Nærmeste lokalplanlagte område ligger ca. 475 m mod vest, og det er et rekreativt område, flugtskydningsbane.

Afstandskrav og de aktuelle afstande fremgår af nedenstående tabel 1.

Nærmeste	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Nabobeboelse	132 m	Sønderhedevej 40	100 m
Lokalplanområde	475 m	Flugtskydningsbane	200 m
Byzoneområder	1.200 m	Hostrup	200 m
Sommerhusområde	>200 m	Ingen i nærheden	200 m
Naboskel	10 m	Naboskel mod vest	*30 m
Beboelse på samme ejendom	30 m	-	*15 m
Levnedsvirksomhed	>25 m	Ingen i nærheden	*25 m
Almen vandindvindingsanlæg	>50 m	Ingen i nærheden	*50 m
Ikke almen vandindvindingsanlæg	20 m	DGU 121.1235	*25 m
Vandløb	>15/100 m	Ingen i nærheden	*15 m /100 m for gyllebeholder til åbent vandløb
Dræn	>15 m	Ingen i nærheden	*15 m
Sø	65 m 155 m	Minkhal - sø i haven Gyllebeholder – sø i haven	*15 m/100 for gyllebeholder til sø >100m ²
Offentlig vej	90 m	Sønderhedevej	*15 m
Naturområde omfattet af §7 i husdyrloven	>10 m	Ingen i nærheden	*10 m

Tabel 1. Oversigt over afstande sammenholdt med afstandskrav i husdyrlovgivningen. *Afstandskravet gælder ved etablering af stalde og lign – ikke ved udvidelse af dyrehold i eksisterende stalde.

Husdyrbruget opfylder de generelle afstandskrav.

- Husdyrgødningsbekendtgørelsen, §5: Afstande til nabobeboelse, eksisterende eller fremtidig byzone- eller sommerhusområde samt områder i landzone der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål.
- Lovbekendtgørelse om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug m.v. §7: Afstande til beskyttede naturtyper.
- Lovbekendtgørelse om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug m.v. §8: Afstandskrav til vandløb, vandindvindinger, offentlig og privat fællesvej, levnedsmiddelvirksomhed, naboskel og egen beboelse. Afstandskrav i § 8 er ikke relevante, da der ikke etableres nye staldanlæg. Dyreholdet udvides i eksisterende lovlig etablerede minkhaller.
- Lovbekendtgørelse om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug §20: Afstande til nabobeboelse, byzone- eller sommerhusområde, samlet bebyggelse og blandet bolig og erhverv mv.

Husdyrbruget ligger endvidere mere end 300 m fra en beboelsesbygning uden landbrugspligt, der ligger i samlet bebyggelse, eksisterende eller fremtidig byzone- eller sommerhusområde eller område i landzone, der i lokalplan er udlagt til bolig- og erhvervsformål/offentlige formål. Dermed er husdyrbruget ikke omfattet af husdyrlovens § 20, der skal sikre at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne begrænses, hvis anlægget er placeret mindre end 300 m fra de nævnte områder.

Dyreholdets størrelse

Det nuværende og fremtidige dyrehold fremgår af tabel 2.

Dyreart	Nuværende		Fremtidig	
	Antal	DE	Antal	DE
Mink, årstæver 36 cm brede gødningsrender, halm ad libitum og 2 gange ugentlig udmugning samt maks. 31% protein af OE i ugerne 30-47.	2.700	93,1	3.600	124,1
Ammekøer >600 kg Udegående 10 mdr.	9	6,4	0	0
Opdræt, stor race, 0-27 mdr. Udegående 10 mdr.	9	3,9	0	0
Tyre, stor race, 40-440 kg Udegående 10 mdr.	5	1,9	0	0
I alt		105,3		124,1

Tabel 2: Husdyrbrugets dyrehold. Dyreenheder er beregnet efter bilag 1 i husdyrgødningsbekendtgørelsen².

Den nuværende tilladte produktion på ejendommen svarer til 2.700 årstæver, mink og 9 ammekøer med opdræt jf. miljøtilladelse fra juni 2009 og accept af velfærdsudvidelse fra maj 2011.

Jf. landbrugsindberetningen for 2016 var der 2.648 årstæver og 12 ammekøer plus opdræt i planåret 2015/16.

I nærværende ansøgning indgår ammekobesætningen ikke fremadrettet. Besætningen skal flyttes over på en anden ejendom, Hostrupvej 40, 6710 Esbjerg V. Ansøgning herom sker i særskilt sag.

Der stilles vilkår til husdyrbrugets maksimale produktion.

Driftsbygninger

Der sker ingen bygningsmæssige udvidelser eller ændringer som følge af udvidelsen. Dyreholdet kan udvides i de eksisterende minkhaller. Udvidelsen kan ske i eksisterende bygninger, fordi der fødes færre hvalpe pr. kuld end forventet og goldtæverne sælges.

På ejendommen vil der efter udvidelsen være følgende bygninger, som angivet i tabel 3.

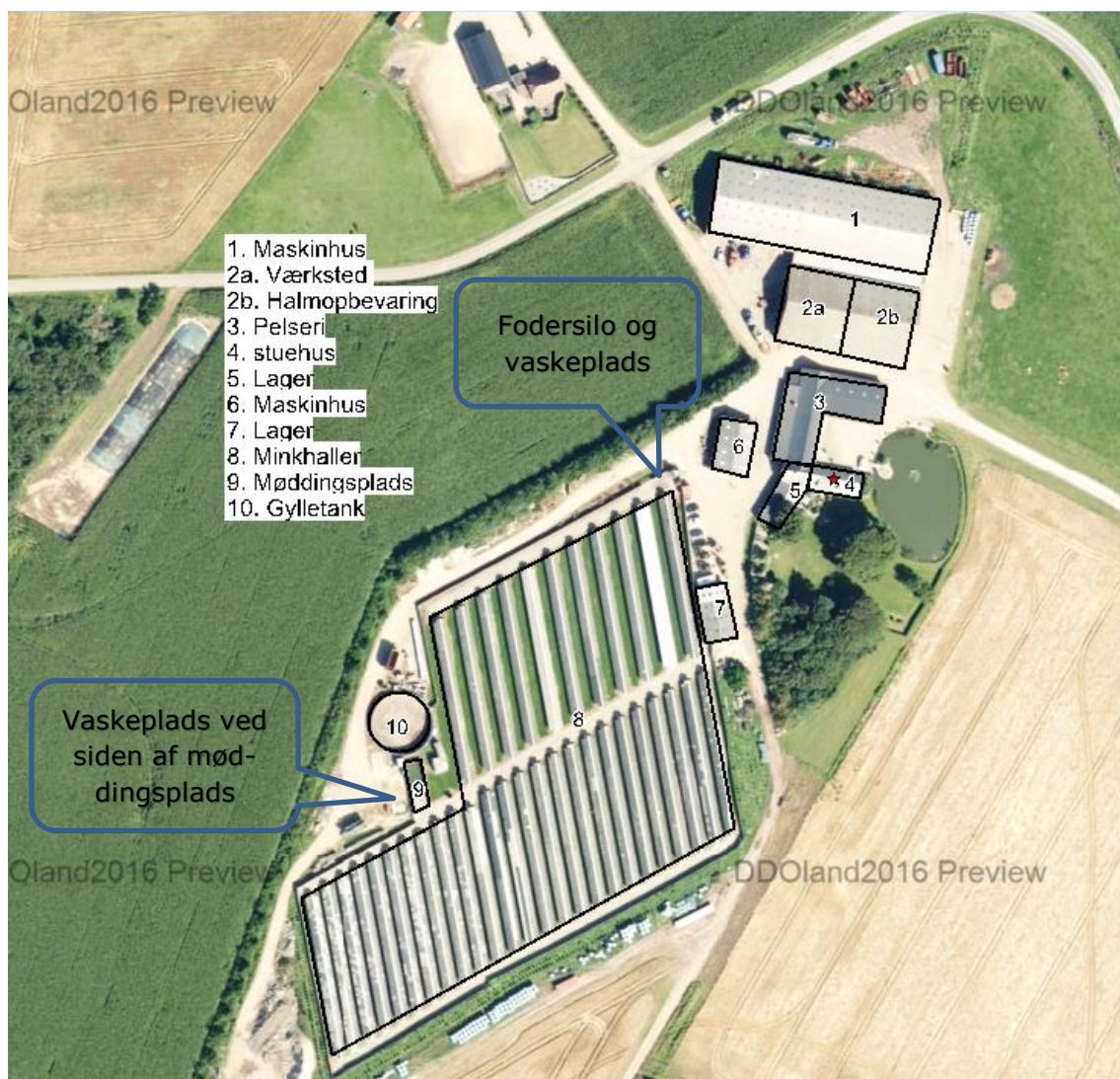
Nr.	Anvendelse	Areal/rumfang
1	Maskinhus	
2a	Værksted	
2b	Halmopbevaring	
3	Pelseri	
4	Stuehus	
5	Lager	
6	Maskinhus	
7	Lager	

² Bekendtgørelse nr. 1324 af 15.11.2016 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

8	Minkhaller	
9	Møddingsplads	90 m ²
10	Gylletank	1.214 m ³
	Vaskeplads ved fodersilo	15 m ²
	Vaskeplads ved mødding	167 m ²

Tabel 3: Bygningsforklaring.

Driftsbygningernes placering fremgår af kort 2, og placering af olietanke, kemikalierum m.v. fremgår af kort 3.

Kort 2: Bygningsoversigt.

Kort 3. Situationsplan.

I ansøgningssystemet på husdyrgodkendelse.dk har ansøger anført hvilke ændringer der sker i dyreholdet i de enkelte stalde, og hvilke ændringer der sker i staldsystemer. Ændringerne fremgår af tabel 4.

Staldafsnit	Dyreart	Antal		Staldsystem	
		Nudrift	Ansøgt	Nudrift	Ansøgt
Minkhaller	Årstæver	2.700	3.600	36 cm brede gødningsrender, ugentlig udmugning samt maks. 31% protein af OE i ugerne 30-47.	36 cm brede gødningsrender, halm ad libitum og 2 gange ugentlig udmugning samt maks. 31% protein af OE i ugerne 30-47.
Ammekvæg	Ammekøer, stor race >600 kg	9	0	Udegående 10 mdr.	-
	Opdræt, stor race 0-27 mdr.	9	0	Udegående 10 mdr.	
	Tyre, stor race 40-440 kg	5	0	Udegående 10 mdr.	

Tabel 4: Oversigt over staldsystemer og dyrehold i de enkelte stalde.

Kommunen finder, at der skal stilles vilkår som sikrer, at ansøger anvender de staldsystemer og teknologier, som der er oplyst om i ansøgningen. Der stilles derfor vilkår om, at der i samtlige haller skal være gødningsrendebredde på min. 36 cm, udmugning 2 gange ugentlig.

Foder med proteinindhold på maks. 31 % af OE (uge 30-47) samt halm ad libitum er omfattet af gældende lovgivning.

Foder

Foder leveres som vådfoder i fodersilo der er placeret på vaskeplads. Fodersiloen kan rumme 6 tons. Fodermængden varierer gennem året, med det højeste forbrug fra august til november.

Foderet leveres fra Sydvestjysk Pelsdyrfoder a.m.b.a. Ansøger har således ingen direkte indflydelse på sammensætningen af foderet herunder indholdet af protein og fosfor. Der er i husdyrgødningsbekendtgørelsen krav om, at proteinindholdet af omsættelig energi i foderet ikke må overstige gennemsnitligt 31 pct. i uge 30-47.

Der opstår ingen støvgener ved foderopbevaring, da minkfoder er vådfoder.

Kommunen vurderer, at der ved opbevaring og håndtering af foder ikke sker en væsentlig påvirkning af omgivelserne. Der stilles vilkår om, at foderopbevaringen skal ske på sådan en måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr.

Gødningsproduktion

Gødningsproduktionen er oplyst i ansøgningen og fremgår af tabel 5.

	Mængder	Opbevaringsanlæg
Flydende husdyrgødning inkl. spildevand og restvand	1.690 m ³	Gyllebeholder på 1.214 m ³ . Opsamlingsbeholder på 50 m ³ . Opsamlingsbeholder på 10 m ³ .
Dybstrøelse	216 t	Møddingplads med kapacitet på 165 t

Tabel 5: Opbevaringskapacitet.

Mængden af flydende husdyrgødning er inklusiv drikkevandsspild og andet spildevand/restvand, der ledes til gyllebeholderen.

Ud over 1.476 m³ gylle er der årligt ca.: 36 m³ spildevand fra møddingspladsen på 90 m², 128 m³ spildevand fra de to vaskepladser på henholdsvis 15 m² og 167 m² samt 50 m³ vaskevand fra vask af fodervogn. Der ud over er der 216 tons dybstrøelse fra opsamling og rengøring under bure og gødningsrender.

Opbevaringskapaciteten for flydende husdyrgødning svarer til 9 måneder, mens opbevaringskapaciteten for fast husdyrgødning svarer til 9,2 måneder. Dermed er husdyrgødningsbekendtgørelsens³ krav til opbevaringskapacitet opfyldt.

Udbringingsarealer

Der er igangværende arbejde med forberedelse af nyt lovgrundlag til regulering af bl.a. miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Det nye lovgrundlag forventes at træde i kraft 1. marts 2017.

I overgangsbestemmelserne til det kommende lovgrundlag er anført, at i verserende sager om miljøtilladelse eller –godkendelse efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der ikke er færdigbehandlet den 1. marts 2017, fastsætter kommunalbestyrelsen ikke vilkår, der vedrører husdyrbrugets udbringingsarealer.

³ Bekendtgørelse nr. 1324 af 15.11.2016 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Nærværende ansøgning bliver ikke færdigbehandlet og endelig meddelt inden 1. marts 2017, hvorfor der ikke skal stilles krav vedrørende udbringning af husdyrgødning og udbringningsarealer.

Hvis den kommende lovændring mod forventning ikke træder i kraft 1. marts 2017 vil nærværende miljøgodkendelse ikke blive meddelt førend det nye lovgrundlag træder i kraft. Alternativt inddrages udbringningsarealerne i nærværende miljøgodkendelse med fornyet sagsbehandling og høring til følge.

Energi- og vandforbrug.

Husdyrbrugets energi- og vandforbrug i den eksisterende, såvel som ansøgte drift fremgår af tabel 6.

Forbrug	Nudrift	Ansøgt
El	91.000 kWh	95.000 kWh
Vand	1.500 m ³	1.850 m ³

Tabel 6: Energi- og vandforbrug.

Vandforbruget fordeler sig som følgende:

- drikkevand til mink: 1.800 m³
- Vask af fodersilo og maskiner m.v. 50 m³

Øget el- og vandforbrug skyldes øget produktion i bestående haller.

Der er egen vandforsyning til minkfarmen. Det anslåede forbrug kan rummes i nuværende indvindingstilladelse.

Der er redegjort nærmere for vand- og energiforbruget i afsnittet vedr. "bedst tilgængelige teknologi" (BAT).

Det er Esbjerg Kommunes vurdering, at de oplyste forbrugsudvidelser ligger indenfor rammerne af, hvad der må forventes i forhold til den ansøgte bygnings- og produktionsudvidelse. Det vurderes ligeledes, at de anførte ændringer i forbruget af energi og vand, som udvidelsen vil medføre, ikke vil have en væsentlig indvirkning på miljøet.

Råvarer og hjælpepestoffer

Dieselolieforbrug til egen markdrift og minkfarm er ca. 10.000 l nu og fremover.

Dieselolien opbevares i værkstedsbygningen jf. kort 2 og pesticider samt medicin opbevares i bygningen med pelseri.

I senere afsnit om driftsforstyrrelser og uheld er taget stilling til risici i forbindelse med opbevaring og håndtering af olier og kemikalier.

Olietanke er omfattet af olietankbekendtgørelsen⁴ om indretning, etablering og drift af heraf.

⁴ Bekendtgørelse nr. 1611 af 10. december 2015 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines.

Affald

Affald fra husdyrbrug kan typisk inddeles i følgende affaldsfraktioner

- Dagrenovation
- Genbrugeligt affald (Pap, papir, jern og metal, tomme olietromler og tanke, tomme plasticsække, paller, malet og lakeret træ).
- Farligt affald (lysstofrør og sparepære, spraydåser, pesticidrester, oliefiltre, batterier).
- Klinisk risikoaffald og medicinrester (skalpeller, kanyler og medicinrester).
- Døde dyr.
- Forbrændingseget affald (halmballesnor, papirsække, tomme medicinglas, gamle frønnede bildæk).
- Deponeringseget affald (asbestholdige byggemateriale).

Affaldscontainere til dagrenovation er placeret som angivet på situationsplanen jf. kort 3. Containere tømmes løbende af den kommunale modtageordning.

Største part af spildolie tages retur af servicefirma, som skifter olie på motorkøretøjer. Øvrigt spildolie opbevares over tæt grav i bygning 6, hvor spild kan opsamles. Se placering på situationsplan.

Medicin, kemikalier og sprøjtemidler opbevares i kemikalierum i bygning 3 jf. kort 3.

Farligt affald, klinisk risikoaffald, medicinrester og forbrændingseget affald og deponeringseget affald bortskaffes efter gældende normer til primær genbrugsplads.

Døde dyr opbevares i fryser i bygning 3. Desuden er der i forbindelse med pelsning bortskaffelse af døde dyr med container. Der vil fremover være ca. 60 tons døde dyr som bortskaffes til Daka. Fedt fra skrabning under pelsnings bortskaffes ligeledes til Daka.

Poser, der anvendes i forbindelse med pelsningen, opbevares i beholder, og de bortskaffes som forbrændingseget affald.

Savsmuld, som anvendes ved tromling af minkskindene indeholder en smule fedt. Savsmuldet må afbrændes, når det sker ved temperatur på ca. 850 grader C, og det indeholder maksimalt 2% fedt samt ingen synlige tegn på rester af biprodukter.

Husdyrbrug er omfattet af Esbjerg Kommunes regulativ for husholdningsaffald samt regulativ for erhvervsaffald. Der stilles i miljøgodkendelsen vilkår om, at husdyrbrugs affald skal bortskaffes i henhold til Esbjerg Kommunes gældende regulativer, ligesom der stilles vilkår til opbevaring og håndtering af olie- og kemikalier.

Spildevand/restvand

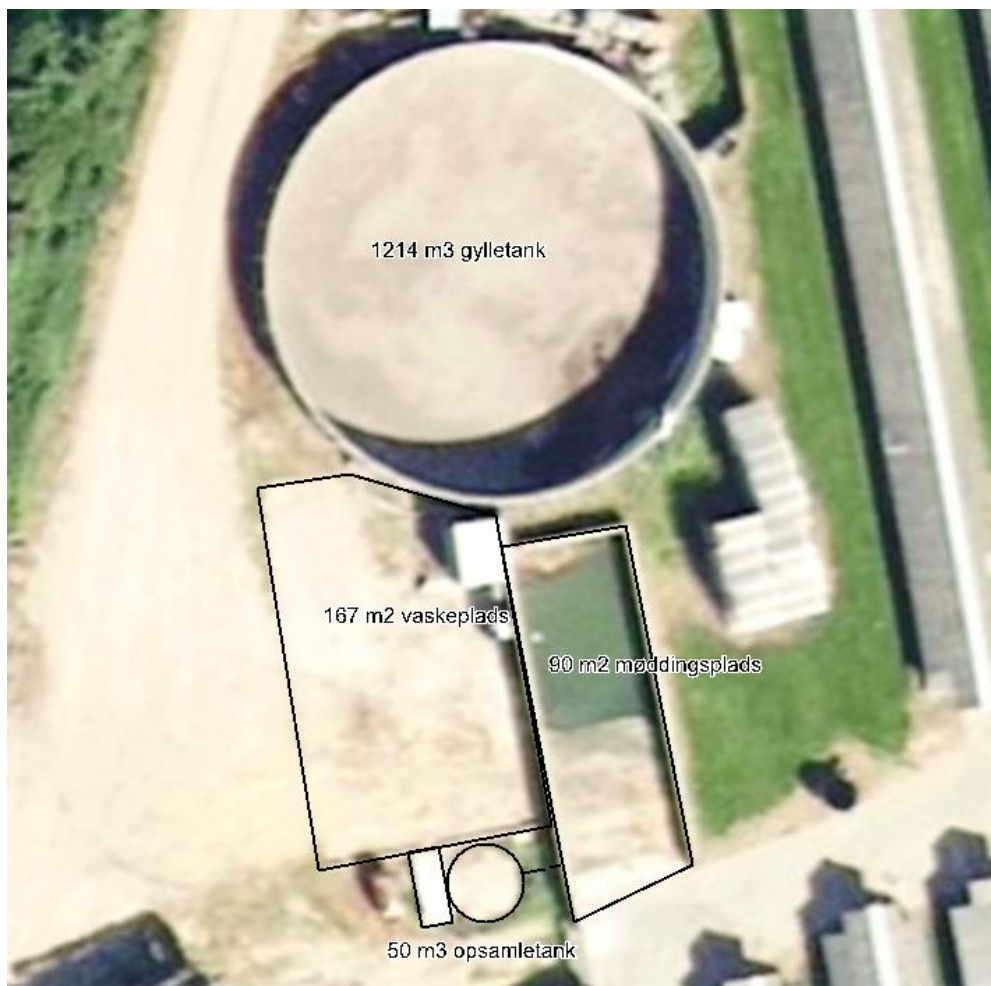
Der er intet sanitært spildevand fra driftsbygninger.

Alt spildevand fra vaskepladser og møddingsplads ledes til gylletank. Det omfatter vaskevand fra rengøring af foderrekvisitter og bure samt overfladevand. Evt. drikkevandsspild fra drikkenipler falder i gødningsrender, og det ledes til gyllebeholder.

Tagvandet fra minkhallerne ledes ud på jorden til nedsivning. Tagvandet fra øvrige bygninger ledes i overensstemmelse med tidligere tilladelse til søen øst for bygningerne.

I forbindelse med fodertank/vaskeplads er der opsamlingsbeholder, der kan rumme 10 m³. Beholderen tømmes med slamsuger til gyllebeholder.

Fra møddings- og vaskepladsen er der også opsamling til beholder. Denne beholder kan rumme 50 m³, og den tømmes ligeledes med slamsuger til gyllebeholder.

Kort 4a. Oversigt over afløbsforhold.

Kort 4b. Oversigt over afløbsforhold.

Kort 4c. Oversigt over afløbsforhold.

Det vurderes, at den samlede håndtering af spildevand sker på forsvarlig vis og at husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle krav til håndtering af spildevand/restvand er tilstrækkelige til at beskytte omgivelserne mod forurening fra spildevand.

Hvis tagvand/overfladevand på et senere tidspunkt ønskes afledt til vandløb, forudsætter dette en udledningstilladelse, og såfremt eksisterende rørledninger anvendes, skal der desuden søges om tilladelse til medbenyttelse i henhold til vandløbsloven.

Husdyrbrugets påvirkninger af omgivelserne – lugt, støj, mm.

Enhver husdyrproduktion giver anledning til lugt inden for de nærmeste omgivelser. Hvor stort et område der påvirkes af lugt, afhænger af hvor mange dyr der er på ejendommen og hvilken art der er tale om. Desuden spiller vindretning, terræn- og beplantningsforhold ind.

Husdyrproduktion kan herudover medføre støj, samt gener fra fluer og andre skadedyr. Desuden kan bygningsmæssige ændringer på et husdyrbrug indvirke på den landskabelige oplevelse, såvel som på kulturmiljøet.

Påvirkning af den omgivende natur og vandmiljøet behandles nedenfor i afsnittet om husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne - naturmæssige forhold.

Lugt

Lugt stammer primært fra minkhallerne. Desuden kan lugt forekomme i forbindelse med pumpning, omrøring og udbringning af husdyrgødning.

Alle gødningsrender skal tømmes to gange ugentlig, hvor der sker pumpning af gylle til gyllebeholder.

Omrøring i gyllebeholder sker kun forud for udbringning af gylle, hvilket primært sker om foråret.

Håndtering af husdyrgødning reguleres af husdyrgødningsbekendtgørelsen. For yderligere at imødegå uheld ved håndtering og pumpning af gylle inklusive påfyldning af gyllevogne, stilles der regulerende vilkår til dette. Det vurderes, at det ikke er relevant at stille skærpede krav til pumpning og omrøring af gylle, da der ikke er naboer tæt på bedriften.

Der er naturlig ventilation i alle minkhaller.

Lugtgener fra minkhallerne vurderes på grundlag af det beskyttelsesniveau for lugt, som er fastlagt i husdyrlovgivningen. Hvis beskyttelsesniveauet for lugt er overholdt, vurderes husdyrbruget som udgangspunkt ikke at give anledning til væsentlige lugtgener.

Husdyrbruget skal overholde bestemte lugtgeneafstande. Geneafstanden beskriver den afstand som minimum skal være fra staldene til forskellige beboelsestyper. Geneafstanden fastsættes under hensyntagen til forskellige områders følsomhed over for lugt. Eksempelvis vil beboere i landområder med tilknytning til landbrugserhverv oftest have en højere tolerancetærskel end beboere i byområder. Beboelsesejendomme med landbrugspligt er ikke omfattet af beskyttelsesniveauet for lugt.

Geneafstanden beregnes i det digitale ansøgningsskema og resultaterne fremgår af tabel 7. Der sker automatisk en korrektion for vindretning og påvirkning fra andre husdyrbrug i det omfang det er relevant. I den konkrete ansøgning er geneafstanden ikke korrigeret for vindretning eller påvirkning fra andre husdyrbrug.

Områdetype	Minimums afstand til omkringboende (geneafstand)	Aktuel afstand
Byzone Hostrup	*430 m	**1.278 m
Samlet bebyggelse Kokspang	*345 m	**834 m
Lokalplanlagt område, flugtskydningsbane	*345 m	**517 m
Enkelt bolig Kokspang Hedevej 18	*212 m	**248 m

Tabel 7: Lugt.

*Geneafstanden er korrigeret jf. reglerne i godkendelsesbekendtgørelsen, hvorved staldafsnit, som ligger i en afstand på mere end 1,2 gange geneafstanden, er bortscreenede, således at bidrag herfra ikke indgår i beregningen.

**Vægtet gennemsnitsafstand

Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Kokspang Hedevej 18, og nærmeste byzone er Hostrup.

Kokspang er nærmeste samlede bebyggelse i landzone, og flugtskydningsbanen er nærmeste lokalplanlagte område i landzone.

Ifølge beregningerne er afstanden til henholdsvis byzone, samlet bebyggelse og lokalplanlagt område samt nabobeboelse større en lugtgeneafstanden og beskyttelsesniveauet for lugt er dermed overholdt.

Geneafstanden afsættes normalt i centrum af stalden. I ansøgningen er der flere staldafsnit, der hver bidrager med en lugtemission. I ansøgningssystemets beregningsmodel er den korrigerede geneafstand til eksempelvis nabobeboelse (Kokspang Hedevej 18) beregnet til 212 m, hvilket ikke umiddelbart kan sammenlignes med den faktiske afstand til ejendommen. Da der er flere staldafsnit med en vis indbyrdes afstand, er der foretages en beregning, som viser, at den vægtede gennemsnitsafstand fra disse er 248 m.

Lugt vil kunne registreres udenfor geneafstanden, men i en grad, så man ikke vil karakterisere det som væsentlig generende. Det vurderes, at staldanlæggene ikke vil medføre væsentlige lugtgener for naboer.

Der stilles vilkår om, at husdyrbruget ikke må give anledning til væsentlige lugtgener.

Støj og transport

De væsentligste støjklender på minkfarmen er gyllepumpning, transporter med husdyrgødning, foderleverancer, kørsel med fodertruck m.m.

Pumpning af gylle sker to gange ugentlig, og omrøring af gyllebeholder sker forud for udbringning af gylle. Interne transporter såsom fodring o. lign. på minkfarmen sker hovedsagelig i dagtimer.

I Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om "ekstern støj fra virksomheder" anføres ingen grænseværdier for støjbelastningen fra virksomheder ved boliger i det åbne land. Dog anføres, at man som udgangspunkt ved fastsættelse af støjgrænser ved nærmest liggende boliger bør anvende de grænseværdier, der gælder for områder

med blandet bolig- og erhvervsbebyggelse. Disse værdier fastsættes som vilkår i miljøgodkendelsen.

For at sikre mulighed for indgreb stilles vilkår om, at Esbjerg Kommune kan stille krav om, at beregning / måling af virksomhedens støjbelastning i omgivelserne udføres på virksomhedens bekostning.

Støjbelastningen fra transporter vurderes ud fra antallet af til- og frakørsler før og efter udvidelsen. Tabel 8 herunder indeholder en oversigt over transporttyper og antal i den nuværende, såvel som i den planlagte drift.

Transporttype	Nudrift	Ansøgt
Indlevering af foder / korn	260	260
Halmkørsel	5	6
Dieselolie	3	3
Udbringning af gylle	66	85
Udbringning dybstrøelse	11	15
Døde dyr	4	5
Renovation	62	62
I alt	411	436

Tabel 8: Oversigt over antal transporter. En transport svarer til en til- og frakørsel.

Samlet set stiger antallet af til- og frakørsler med 25 transporter. Stigningen skyldes primært en større husdyrgødningsproduktion. Interne transporter f.eks. i forbindelse med fodring er ikke inkluderet i ovennævnte oversigt.

Transporter med gylle foregår med ca. 20 tons gyllevogn og ca. 15 tons dybstrøelse/læs. Udbringning af husdyrgødning sker primært i foråret. Foderleverancer sker efter leverandørens køreplan.

Der køres til ejendommen fra indkørsel på østsiden af ejendommen fra Kokspang Hedevej og indkørsel fra nordside af ejendom fra Sønderhedevej. De to adgangsveje ligger stort set overfor nabobeboelserne Kokspang Hedevej 18 og Sønderhedevej 40. I begge tilfælde er der ca. 35-40 m fra adgangsvejen til de to nabobeboelser.

Udgangspunktet er, at færdsel på offentlig vej alene reguleres af politiet efter færdselslovens regler. I en godkendelse kan der derfor primært stillet vilkår om anvendelse af bestemte adgangsveje til bedriften. For husdyrbrugets egne køretøjer kan der herudover stilles vilkår om, hvilke veje der skal benyttes ved til- og frakørsel. Endelig kan der stilles vilkår om, at til- og frakørsel kun må ske på bestemte tidspunkter.

I nærværende sag vurderes der ikke at være grundlag for at stille skærpede vilkår til anvendelse af adgangsveje eller tidspunkter for transporter på baggrund af det samlede antal transporter, og at det stort set kun er transporterne med husdyrgødning, der sker med høj intensitet i sæson for udbringning af husdyrgødning, hvilket er indenfor en kortere afgrænset tidsperiode. Øvrige transporter er fordelt over hele året. Transporterne vurderes derfor ikke at medføre væsentlige gener for de to nabobeboelser.

Ved regulering af husdyrbrug er det praksis at betragte landzonen som landbrugets arbejdsområde og beboere i landzone må derfor acceptere visse ulemper der kan være forbundet med at være nabo til et landbrug. Kun i særlige tilfælde kan det være

relevant at stille vilkår til transporter. Det kan f.eks. være ved et højt antal transporter forbi eller gennem støjfølsomme områder (byzoneområde, samlet bebyggelse m.v.).

Spørgsmål om f.eks. belastning af det lokale vejnet reguleres ikke af husdyrgodkendelsesloven, men af den relevante vejlovgivning og afgøres af de relevante vejmyndigheder.

Støv, fluer og skadedyr

Støvgener kan opstå ved håndtering af foder og halm og i særlige tilfælde fra trafik til og fra husdyrbruget. Minkfoder er vådfoder og støver derfor ikke. Der kan opstå støv i forbindelse med håndtering af halm, men halmen håndteres inde i minkhalterne, og det vurderes ikke af medføre støvgener uden for ejendommen.

For at sikre, at tilsynsmyndigheden kan håndhæve støvgener, stilles dog vilkår om, at husdyrbruget ikke må give anledning til støvgener, som tilsynsmyndigheden finder væsentlige.

Krav til renholdelse samt forebyggelse og bekæmpelse af fluer på minkfarme er beskrevet i husdyrgødningsbekendtgørelsen, og det omfatter bl.a.:

- Der skal renses i burene samt området under og omkring burene mindst én gang om ugen.
- Der skal renses i, under og omkring gødningsrenderne, herunder kanterne af gødningsrenderne mindst én gang om ugen i perioden fra 16. april til 31. oktober og mindst én gang hver anden uge i perioden fra 1. november til 15. april.
- I pelsdyrhaller med gødningsrender skal al halmen under burene muges ud mindst hver 4. uge i perioden fra 16. april til 31. oktober, og mindst hver anden måned i perioden fra 1. november til 15. april.
- For at forebygge, at fluer kan udvikles i eller få adgang til brugte hvalpenet, skal brugte hvalpenet, der placeres på fast gulv m.v. for at blive rensed senere, straks overdækkes med tætsluttende, vejrbestandigt og vandtæt materiale eller skal opbevares i vand i beholdere.
- Det skal på pelsdyrfarme effektivt forebygges, at fluer udvikles via æg-, larve- og puppestadier, og fluer skal effektivt bekæmpes, i overensstemmelse med Retningslinjer for fluebekæmpelse på pelsdyrfarme, udarbejdet af Aarhus Universitet.

Ud over ovenstående tiltag, vurderer kommunen på grund af den nabonære beliggenhed, at der skal stilles vilkår om kontrol af forekomst af laver og pupper i sandet under burene, hvilket ansøger allerede gør, og at der skal føres logbog over kontrollerne. Logbogen skal gemmes i 5 år og forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

Der stilles derfor vilkår om, at der skal foretages 5 kontroller for larver/pupper i sandet under burene mindst 4 gange pr. år fordelt på månederne maj, juni, august og september. Hver kontrol udføres ved at sigte 500 gram overfladesand gennem en si, som opsamles repræsentativt for hele farmen. Ved forekomst af flere end 10 larver/pupper pr. 500 g sand vil der behandles med et egnet larvicid under burene på hele farmen.

Esbjerg Kommune vurderer med baggrund i ovennævnte flueforebyggende/-bekæmpende tiltag samt de stillede vilkår, at minkfarmen kan drives uden at give anledning til væsentlige fluegener for omgivelserne.

Som nævnt under afsnit vedrørende foder stilles vilkår om opbevaring af foder i relation til risiko for tilhold af skadedyr.

Lys

Mink tåler normalt ikke påvirkning af kunstigt lys, hvilket betyder, at der ikke etableres væsentlige lyskilder på farmen. På fodringsmaskinen er der påmonteret lys.

Det vurderes, at husdyrbruget kan drives, uden det medfører væsentlig lyspåvirkning af omgivelserne.

Driftsforstyrrelser og uheld

Mulige uheld kan være udslip af gylle fra gylletanken, spild af olie- og kemikalier, brand på ejendommen og utilsigtet pumpning af gylle.

Hver 10. år kontrolleres gylletanken af en autoriseret gylletank kontrollør. Minimum en gang om året kontrollerer landmanden gylletanken visuel for evt. kabelbrud, skader på kabelbeskyttelse, revner og utætheder i elementer. Ved skade eller tegn på skade kontaktes leverandør af gylletanken for udbedring af skaden.

Tænd og sluk kontakt for gyllepumper er placeret indenfor hegn, så uvedkommende ikke kan tænde.

Tømning af gyllerender sker to gange ugentligt, og der er derfor tale om små mængder husdyrgødning, som flyttes pr. gang. Risikoen for spild i den sammenhæng vurderes derfor at være beskeden.

Spildolie opbevares oven på tæt kumme, hvor evt. spild opsamles.

Dieselolietanke er placeret på fast gulv uden afløb med mulighed for at opsamle evt. spild inden det løber til jord.

Der er ingen vandløb i nærheden af gyllebeholderen på Kokspang Hedevej 17. Nærmeste sø i forhold til gyllebeholderen er søen i haven ca. 150 m fra gyllebeholderen.

I husdyrgødningsbekendtgørelsen er der fastsat en række krav til sikring af gyllebeholdere. Beholdere beliggende nærmere end 100 meter fra et vandløb eller en sø (>100 m²) skal jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen have etableret et alarmsystem, som kan registrere pludselige fald af overfladen i beholderen og meddele dette elektronisk til driftsherren.

Beholdere der samtidig er beliggende i et risikoområde skal desuden have etableret en beholderbarriere, evt. i form af jordvold, der mindst kan tilbageholde den del af beholderens indhold, der er beliggende over terræn. Jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen defineres et risikoområde som et område, hvor terrænet skråner med en gennemsnitlig hældning på mere end 6 grader fra beholderen mod vandløbet.

Da gyllebeholderen ligger mere end 100 m fra vandløb og søer, og da terrænet ikke hælder mere end 6 grader, så er der i husdyrgødningsbekendtgørelsen ikke fastsat særlige krav til sikring af gyllebeholdere.

Ved uheld vil gylle ikke kunne løbe til søen på grund af eksisterende bygningsanlæg og terrænforhold. Ved evt. uheld med gylletank vil gylle blive inddæmmet med jordvold/halmballer og hurtigst muligt opsuget med slamsuger.

På baggrund af beholdernes beliggenhed og terrænforhold vurderer Esbjerg Kommune, at husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle krav til håndtering af husdyrgødning er tilstrækkelige til at imødegå forurening i forbindelse med et eventuelt gylleudslip, og at der i det konkrete tilfælde ikke er behov for at skærpe husdyrbekendtgørelsens regler for sikring af gyllebeholdere. Dog stilles der i miljøgodkendelsen vilkår om, at pumpning af gylle skal foregå under opsyn.

Opbevaring af olie- og kemikalier er beskrevet i afsnittet om råvarer og hjælpepestoffer. Der stilles vilkår til håndtering og opbevaring af olier og kemikalier og affald herfra samt til tankning på tæt bund.

Esbjerg Kommune finder, at der på et husdyrbrug af denne størrelse, bør forefindes en beredskabsplan, som sikrer, at der i forbindelse med uheld kan ske hurtig og målrettet indsats til begrænsning af forurening af det eksterne miljø. Der stilles derfor vilkår om, at virksomheden skal udarbejde en beredskabsplan, samt at der herefter til enhver tid skal forefindes en opdateret beredskabsplan på ejendommene, som skal forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

På baggrund af ovennævnte beskrivelse og de stillede vilkår vurderes det, at husdyrbruget har taget de nødvendige foranstaltninger til at imødekomme uheld og unormale driftsforstyrrelser.

Landskab og kulturmiljø

I bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse, mv. af husdyrbrug fremgår det, at det påhviler kommunen at varetage de landskabelige værdier, herunder at stille krav om placering og udformning af ny bebyggelse.

I den konkrete sag, er der tale om en udvidelse af dyreholdet i eksisterende lovlige bygninger. Idet der ikke sker en udvidelse af ejendommens bygningsmasse, er påvirkningen af landskabet uændret, hvorfor hensynet til landskabet ikke tilside-sættes.

Husdyrbrugets påvirkninger af omgivelserne – naturmæssige forhold.

I bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse, mv. af husdyrbrug⁵ er der fastlagt beskyttelsesniveauer for ammoniak, udledning af fosfor til overfladevand, samt udledning af nitrat til overfladevand såvel som i forhold til grundvand.

Disse beskyttelsesniveauer skal anvendes ved vurdering af, om husdyrbruget medfører væsentlige virkninger på miljøet. I særlige tilfælde kan der stilles vilkår, der rækker udover det fastsatte beskyttelsesniveau.

Ligeledes påhviler det kommunen at vurdere konkret, om en ansøgt aktivitet vil være i overensstemmelse med Habitatdirektivforpligtelserne. Ifølge bekendtgørelsen om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter⁶, skal der foretages en vurdering af, om projektet i

⁵ Bekendtgørelse nr. 211 af 28. februar 2017 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug

⁶ Bekendtgørelse nr. 926 af 27. juni 2016 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et internationalt naturbeskyttelsesområde væsentligt. Desuden skal der ske en vurdering af om det ansøgte projekt kan beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i Habitatdirektivets bilag IV eller ødelægge de plantearter der er optaget i Habitatdirektivets bilag IV.

Ammoniakpåvirkning af naturområder

Beskyttelsesniveauet for ammoniak omfatter et generelt krav om reduktion af ammoniakemissionen fra husdyrbrug i forhold til et referencestaldsystem. Det generelle reduktionskrav gælder for udvidelsen, samt for stalde der renoveres. Ved nyetableringer gælder kravet hele det nyetablerede anlæg. Niveauet for reduktionskrav fastlægges i forhold til ansøgningstidspunktet.

Det ansøgte projekt opfylder kravet om 30 % ammoniakreduktion ved hjælp af gødningsrendebredde, udmugningshyppighed. Tiltagene er fastholdt med vilkår.

I ansøgt drift er der en samlet ammoniakfordampningen på 3.567 kg, hvilket et fald på 784 kg N/år i forhold til nudriften, og der er tale om en stigning på 1.849 kg N/år i forhold til driften ultimo 2008. De anførte tilpasninger medfører, at ammoniakfordampningen fra stald og lagre reduceres med 1.951 kg N mere, end hvad der er krævet for at opfylde ammoniakreduktionskravet på 30 %.

Naturvurdering for Kokspang Hedevej 17

På ejendommen Kokspang Hedevej 17 sker der påvirkning af omgivende naturområder gennem emission af ammoniak fra anlægget. De følgende afsnit belyser konsekvenserne af næringsstofpåvirkningen for nationalt og internationalt beskyttede naturområder og arter.

Ud fra nedenstående redegørelse vedrørende ammoniakpåvirkning fra anlæg vurderer Esbjerg Kommune samlet set, at godkendelsen ikke vil medføre væsentlige negative konsekvenser for omkringliggende Natura 2000-områder eller de arter og naturtyper, områderne er udpegede for at beskytte. Ligeledes vurderes godkendelsen ikke at medføre væsentlige tilstandsændringer af § 3-beskyttede naturtyper eller væsentlige påvirkninger af yngle- og rasteområder for de strengt beskyttede bilag IV-arter.

Der stilles ikke vilkår i forbindelse med naturvurderingen.

Ammoniakpåvirkning af § 3-naturområder indenfor 1.000 meter fra anlæg

Der ligger flere § 3-beskyttede naturområder indenfor 1.000 m fra ejendommens anlæg. Der er tale om enge, hede, moser og søer. Ud fra den beregnede deposition på arealer op til 1.000 m væk er det vurderet, at depositionen på naturområder længere væk end 1.000 m vil være meget lille, og derfor som hovedregel ikke vil kunne medføre væsentlig påvirkning af naturområderne. Kun undtagelsesvist og ved meget store husdyrbrug vil det være nødvendigt at stille vilkår for beskyttelse af naturlokaliteter beliggende længere væk end 1.000 m fra anlægget, hvilket ikke vurderes at være nødvendigt i nærværende sag.

Baggrundsbelastningen med luftbåren kvælstof er på gennemsnitligt 16,2 kg N/ha/år i Esbjerg Kommune. Der kan dog være væsentlige lokale variationer. Omkring Kokspang Hedevej 17 er baggrundsbelastningen på gennemsnitlig 15,1 kg N/ha/år.

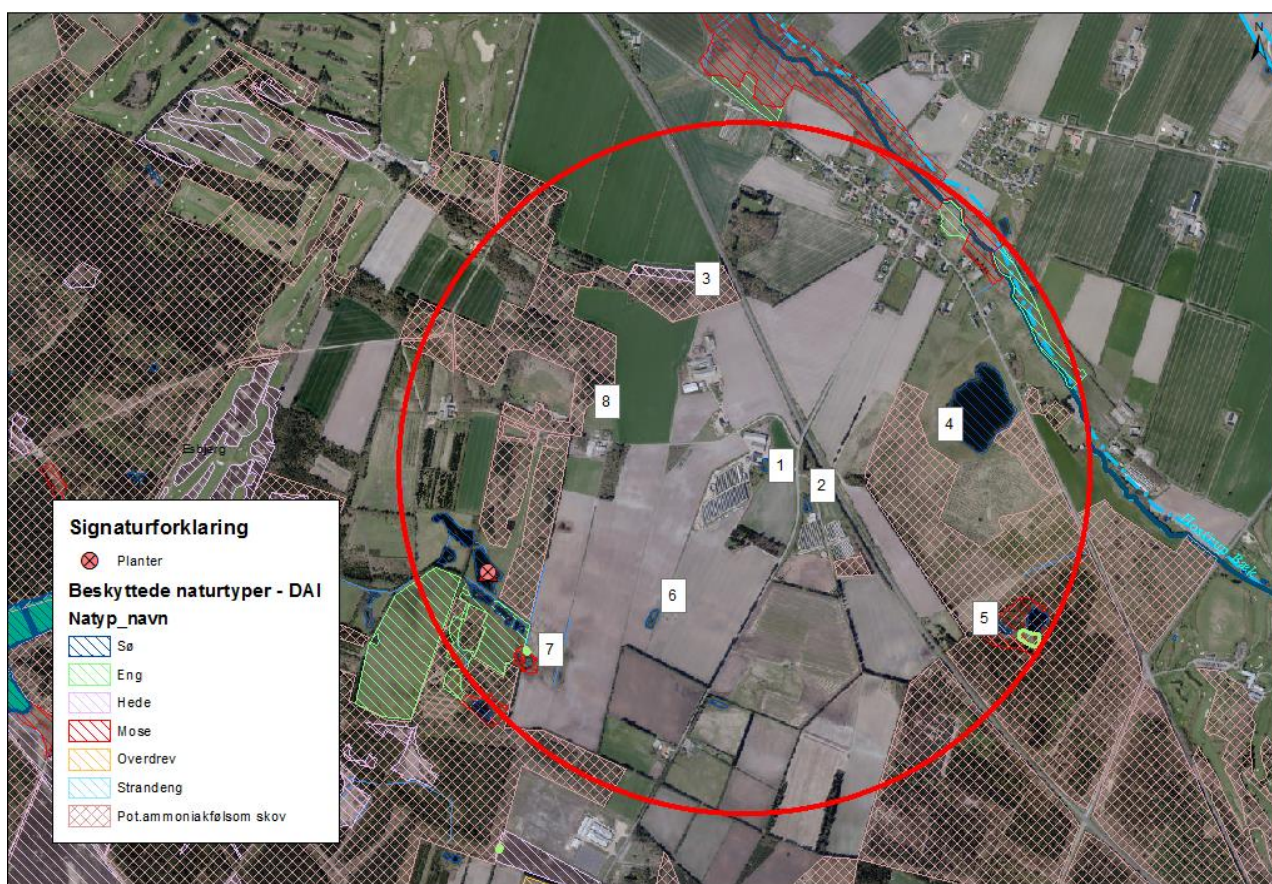
Det fremgår af forarbejderne til husdyrloven (lovforslag L12 og efterfølgende lov nr. 122/2011) og gældende praksis hos Natur- og Miljøklagenævnet (jf. NMK-132-

00091 og NMK-132-00109), at overholdelse af husdyrlovens beskyttelsesniveau som altovervejende hovedregel vil være tilstrækkeligt til, at undgå væsentlig miljøpåvirkning med ammoniak. Det kan dog i helt særlige tilfælde, herunder i særlig grad hvis Natura 2000-kortlægningen ikke er korrekt, være behov for at foretage en konkret vurdering efter habitatreglerne.

I den konkrete sag vurderes det ud fra Esbjerg Kommunes kendskab til området og den stedlige kortlægning, at der ikke er grund til at tro, at kortlægningen er utilstrækkelig. På den baggrund vurderes det, at omkringliggende habitatnaturtypelokaliteter ikke lider skade ved det ansøgte.

Vurdering i forhold til kategori 1,2 og 3 natur

Repræsentative naturområder inden for 1.000 m fra anlægget er blevet nummereret med et tal svarende til punkterne angivet på oversigtskortet jf. kort 5.

Kort 5: Anlægget med omkringliggende naturområder og nummererede naturpunkter. Cirklen har en radius på 1.000 m.

I tabel 9 ses en oversigt over naturpunkterne med angivelse af mer- og totaldeposition, afstand til anlæg, andre husdyrbrug, der bidrager kumulativt samt naturkategori og beskyttelsesniveau. Naturkategori defineres som i bilag 3 i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug, der også fastsætter beskyttelsesniveauet for henholdsvis kategori 1, 2 og 3 natur.

Naturpunkt (nr. og naturtype)	Merbelastning (kg N/ha/år)	Totalbelastning (kg N/ha/år)	Afstand fra anlæg (m)	Natur-kategori	Kumulation*	Beskyttelsesniveau**
1. Sø	12,8	25,3	60	Ej kategori	Ej relevant	Konkret vurdering#

2. Sø	2,0	3,9	176	Ej kategori	Ej relevant	Konkret vurdering
3. Hede	0,2	0,3	563	3	Ej relevant	Kan sikres mod merbelastning over 1,0 kg N/ha/år. Konkret vurdering
4. Sø	0,2	0,3	634	Ej kategori	Ej relevant	Konkret vurdering
5. Mose	0,1	0,1	855	3	Ej relevant	Kan sikres mod merbelastning over 1,0 kg N/ha/år. Konkret vurdering
6. sø	0,1	0,3	313	Ej kategori	Ej relevant	Konkret vurdering
7. Mose	0,1	0,1	699	3	Ej relevant	Kan sikres mod merbelastning over 1,0 kg N/ha/år. Konkret vurdering
8. Potentiel ammoniakfølsom skov	0,5	1,0	441	3	Ej relevant	Kan sikres mod merbelastning over 1,0 kg N/ha/år. Konkret vurdering

Tabel 9. Naturpunkter med beregnet ammoniakbelastning.

* Antal andre husdyrbrug der bidrager til kumulation.

**Jf. husdyrgodkendelses-bekendtgørelsens bilag 3.

#Vurdering i forhold til naturpunkt 1

Søen beliggende lige ved husdyrbruget modtager ved udvidelsen en meget stor merbelastning af kvælstof. På luftfoto ser søen ud til at være etableret som et vandingssted til husdyrene, og benyttes som sådan frem til midt 70'erne. Og igen omkring midt 00'erne. Fra 1980 og frem bliver den tilstødende mark drevet intensivt, flere år helt ud til søens brink. I ansøgningen er det oplyst, at tagvand fra der nærliggende bygninger ledes til søen. Søen vurderes at være meget næringsstofbelastet og en merbelastning på 12,8 kg N/ha/år vurderes derfor ikke at bevirke en tilstandsændring i søens flora og fauna.

For husdyrbrug over 3 DE (mink) gælder, at disse ikke må etableres, udvides eller ændres, såfremt de ligger mindre end 10 m fra de naturområder, der er nævnt i husdyrgodkendelseslovens § 7 (kategori 1 og 2 natur). I den konkrete sag ligger der ikke naturområder omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 7 inden for 10 m fra anlægget.

Det fremgår af tabel 9, at der sker afsætning af ammoniak på lokaliteterne med nummer 3, 5, 7 og 8, der vurderes at være kategori 3-natur. Det fremgår ligeledes af tabellen at husdyrlovens beskyttelsesniveau overholdt.

Kategori 3-naturlokaliteter, som omfatter hede, mose og potentiel ammoniakfølsom skov, kan ifølge husdyrloven sikres mod merbelastning med ammoniak, der overstiger 1,0 kg N/ha/år. Det vurderes, at overholdelse af dette beskyttelsesniveau er tilstrækkeligt til at sikre mod tilstandsændring af lokaliteterne og er i overensstemmelse med gældende miljøklagenævnspraksis på området (jf. NMK-132-00522).

Der er ingen kategori 1 og 2 natur i nærheden af anlægget. Husdyrlovens beskyttelsesniveau er således overholdt.

Vurdering i forhold til naturlokaliteter ikke omfattet af kategori 1-3

Husdyrlovens beskyttelsesniveau omfatter langt størsteparten af de naturbeskyttede lokaliteter, der findes i det åbne land. Der er dog enkelt lokalitetstyper, der ikke er omfattet. Det drejer sig i den konkrete sag om nogle søer og ferske enge omkring anlægget.

Der er registreret flere søer indenfor 1.000 m fra anlægget jf. kort 5. For små søer i agerlandet gælder generelt, at de er fosfobegrænsede, og at det derfor primært er tilførsel af fosfor via overfladeafstrømning fra omgivelserne, der påvirker dem. Det

vurderes derfor, at ammoniakpåvirkning af søerne fra anlægget vil være af mindre betydning og ikke væsentlig.

For de omkringliggende ferske enge gælder, at der ikke er registreret særligt ammoniakfølsomme naturtyper på arealerne.

Det vurderes samlet, at der ikke vil ske væsentlig påvirkning af naturlokaliteter, som ikke er omfattet af kategori 1-3 ved det ansøgte. Esbjerg Kommune vurderer derfor, at der ikke er grund til at stille skærpede vilkår til ammoniakreduktionen.

Bilag IV-arter

I forbindelse med miljøvurderingen af et husdyrbrug skal der ske en særlig vurdering mht. forekomst af bilag IV-arter. Vurderingen skal, jf. gældende klagenævnspraksis, tage udgangspunkt i anlæggets påvirkning af omgivelserne.

I den konkrete sag er der ikke kendskab til forekomster af bilag IV-arter indenfor 1.000 meter fra anlægget. Der er således ikke grund til at tro, at der vil ske skade på arterne selv eller deres yngle- eller rastesteder. Der henvises til godkendelsens afsnit om bilag IV-arter.

Samlet vurdering af ammoniakpåvirkning af omgivende natur

De beregnede belastninger af de omgivende naturlokaliteter er lavere end husdyrlovens beskyttelsesniveau, således som det er fastlagt i bilag 3 til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Husdyrlovens beskyttelsesniveau er således overholdt.

På grundlag af ovenstående gennemgang af påvirkning for de enkelte naturpunkter, beskyttede arter, samt vurderingen vedrørende kumulative effekter fra omgivende husdyrbrug, vurderes det, at der ved det ansøgte ikke vil ske væsentlig påvirkning af natur omkring anlægget.

Ammoniakpåvirkning af Natura 2000-områder fra anlæg

Påvirkningen af naturområder ved ammoniak mere end 1.000 m fra anlægget vurderes som tidligere nævnt at være så lille, at den ikke kan forventes at have væsentlig betydning.

Det nærmeste Natura 2000-område ligger ca. 2,3 km fra anlægget. Det drejer sig om habitatområde nr. 78 – Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde, fuglebeskyttelsesområde nr. 49 – Engarealer ved Ho Bugt og Ramsar område nr. 27 – Vadehavet. Området modtager en totaldeposition på 0,0 kg N/ha/år fra ejendommen. Dette inkluderer en merbelastning på 0,0 kg N/ha/år i forbindelse med ansøgningen.

Selvom belastningen er lille, påhviler det altid den godkendende myndighed at sikre at de særlige beskyttelsesinteresser der er forbundet med internationale naturbeskyttelsesområder. Med afsæt i Waddenzee-dommen (EF-domstolens dom af 7. september 2004 i sag C-127/02) fastlægges det, at der skal foretages en konsekvensvurdering hvis det ikke på baggrund af objektive kriterier kan udelukkes, at projektet i sig selv eller i sammenhæng med andre planer eller projekter kan påvirke habitatområdet væsentligt eller når projektet risikerer at skade områdets bevaringsmålsætning.

En konsekvensvurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 indebærer, at alle de aspekter af et projekt, som i sig selv eller i sammenhæng med andre planer eller projekter kan påvirke bevaringsmålsætningen, skal identificeres før projektets godkendelse under hensyn til bedste videnskabelige viden på området. Der

kan kun meddeles godkendelse af et projekt, hvis miljømyndigheden ud fra konsekvensvurderingen har opnået vished for, at projektet ud fra et videnskabeligt synspunkt, ikke har skadelige virkninger på habitatområdets integritet

Godkendelsen gives med afsæt i det beskyttelsesniveau, der er fastlagt i bilag 3 til Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug. Overholder husdyrbruget beskyttelsesniveauet i bilag 3, vil det jf. principiel klagenævnsafgørelse (NMK-132-00109) som hovedregel medføre, at husdyrbrugets ammoniakpåvirkning af omgivende Natura 2000-områder er uvæsentlig.

Det er Esbjerg Kommunes opfattelse, at der ikke er forhold der gør, at hovedreglen skulle være tilsidesat. I vurderingen er der lagt vægt på, at den stedlige kortlægning af habitatnaturtyper vurderes at være retvisende. Der er således ikke grund til at tro, at der findes ukortlagte habitatnaturtyper omkring anlægget.

Områdernes bevaringsmålsætning fremgår af de vedtagne Vand- og Natura 2000-planer. Af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 fremgår følgende: *"I de forslag til Natura 2000-planer, der er sendt i høring i september 2010, fremgår det, at reduktion af kvælstofdeposition på Natura 2000-områdernes habitatnaturtyper forventes at ske gennem en kommende ændring af husdyrgodkendelsesloven. Med overholdelse af beskyttelsesniveauerne fastlagt i denne bekendtgørelse gennemføres den nævnte reduktion af kvælstofdepositionen på de sårbare naturområder i Natura 2000-områderne. I forhold til de forslag til vandplaner efter miljømålsloven, der er blevet sendt i høring samtidig med forslag til Natura 2000-planer, indgår miljøgodkendelse af husdyrbrug som bidrag til opfyldelsen af planernes miljømål ved overholdelse af de i denne bekendtgørelses fastlagte beskyttelsesniveauer. Vand- og Natura 2000-planerne giver derfor ikke i sig selv anledning til en skærpelse af beskyttelsesniveauerne nedenfor."*

Med hensyn til de nævnte fuglebeskyttelsesområde og Ramsar-område, vurderer Esbjerg Kommune, at ammoniakdepositionen fra anlægget ikke vil medføre påvirkning af de fuglearter områderne skal beskytte (udpegningsgrundlaget fremgår af bilag 3). I vurderingen er der lagt vægt på, at anlægget ikke vurderes at give anledning til tilstandsændring af de omgivende naturområder og dermed levesteder for fuglene.

I den konkrete sag vurderer Esbjerg Kommune samlet ud fra ovenstående afsnit vedrørende vurdering af naturområder inden for 1.000 m fra anlæg, herunder den kumulative effekt fra andre ejendomme, at der ikke vil ske en væsentlig påvirkning af Natura 2000-områder eller de arter og naturtyper områderne er udpeget for at beskytte. Kommunen bemærker endvidere, at beskyttelsesniveauet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 er overholdt. Kommunen finder derfor ikke, at der er grundlag for at stille skærpede vilkår eller meddele afslag hvad angår ammoniakpåvirkning af Natura 2000-områder fra anlægget.

Nitrat og fosfor til overfladevand – marine områder, vandløb og søer

Nærværende ansøgning bliver ikke færdigbehandlet og endelig meddelt inden 1. marts 2017, hvorfor der ikke skal stilles krav vedrørende udbringning af husdyrgødning og udbringningsarealer jf. redegørelsen under afsnittet *Udbringningsarealer*.

Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)

Af habitatdirektivets bilag IV fremgår en række særlige dyre- og plantearter, der kræver streng beskyttelse. Esbjerg Kommune har konkret vurderet det ansøgte projekt i forhold til, hvorvidt dyrearternes yngle- og rasteområder kan beskadiges i arternes naturlige udbredelsesområde, og hvorvidt plantearterne kan blive ødelagt som følge af det ansøgte. Til vurderingen af arternes udbredelse og levesteder er anvendt "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" (faglig rapport nr. 635 fra Danmarks Miljøundersøgelser) og kommunens øvrige kendskab til arternes forekomst. De danske arter på habitatdirektivets bilag IV kan endvidere ses i denne godkendelses bilag 3.

Ud fra det generelle kendskab til arternes forekomst i Esbjerg Kommune vurderes det, at der kan være odder, snæbel, marsvin, vandflagermus, sydflagermus, pipistrel flagermus, markfirben og spidssnudet frø indenfor lokalområdet. Derudover er der specifikt kendskab i kommunen til forekomster af grøn mosaikguldsmed (ca. 28,6 km SØ for anlægget), grøn kølleguldsmed (ca. 29 km SØ for anlægget), strandtudse (ca. 7,5 km NV for anlægget), løgfrø (ca. 26 km SØ for anlægget), stor vandsalamander (ca. 29 km SØ for anlægget) og birkemus (ca. 2,7 km Ø for anlægget).

Vedrørende arterne grøn mosaikguldsmed, grøn kølleguldsmed, birkemus, stor vandsalamander, løgfrø, strandtudse og spidssnudet frø vurderer Esbjerg Kommune, ud fra afstanden til de kendte forekomster og jf. gennemgangen vedrørende påvirkning af naturområder fra ammoniakdeposition fra anlæg, at der ikke vil ske væsentlig påvirkning af arternes yngle- og rastesteder ved det ansøgte.

Flagermus benytter ofte hulheder i træer eller huse som opholdssted om dagen og under vinterdvalen. Føden består af insekter som fanges i luften nær vådområder, marker, skove og levende hegn. De enkelte arter af flagermus har forskellige præferencer mht. fødesøgningsområde og sommer- og vinterophold. Der er ingen registreringer af flagermus nær ejendommens anlæg, men det kan ikke udelukkes at én eller flere arter kan raste eller yngle i området omkring anlægget. Det ansøgte vurderes ikke at have en negativ indflydelse på flagermus, da hverken opholdssteder eller fødegrundlag påvirkes ved etablering og driften af anlægget.

Især solbeskinnede skrånninger med veldrænet jord og lav vegetation kan være potentielle yngle- eller rasteområder for markfirben. Det ansøgte vurderes ikke at have en negativ effekt på en eventuel bestand af markfirben, da potentielle yngle- og rastesteder ikke bliver påvirket ved etablering og drift af ejendommens anlæg.

Odder er tilknyttet vandløb og søer, hvor de søger føde. Opsplitning af bestande og levesteder, forstyrrelser fra friluftsliv og anlægsarbejder samt ødelæggelse og forringelse af yngle- og rasteområder kan true odderen. Det vurderes jf. vurderingerne i afsnittet om påvirkning af omgivende natur ammoniak fra anlægget, at det ansøgte ikke vil give anledning til en væsentlig påvirkning af vandløb og søer i nærheden af ejendommens anlæg herunder evt. raste- og ynglesteder for odder ved Hostrup Bæk.

Arterne snæbel og marsvin er tilknyttet Vadehavet og tilhørende vandløb. Disse arters yngle- og rastesteder kan, grundet deres særlige karakter og udstrækning, ikke forventes at blive påvirket væsentligt af ammoniakemissionen fra husdyrbruget. Det vurderes derfor, at det ansøgte ikke vil give anledning til væsentlig påvirkning af de omgivende vandløb og marine områder (Vadehavet), som de nævnte arter benytter som raste- og ynglesteder.

Samlet konkluderes det på baggrund af ovenstående vurderinger, at projektet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for de forekommende bilag IV-dyrearter. Der kendes ikke til forekomster af bilag IV-plantearter som kan påvirkes eller ødelægges af projektet.

Nitrat til grundvand - nitratfølsomme vandindvindingsområder

Nærværende ansøgning bliver ikke færdigbehandlet og endelig meddelt inden 1. marts 2017, hvorfor der ikke skal stilles krav vedrørende udbringning af husdyrgødning og udbringningsarealer jf. redegørelsen under afsnittet *Udbringningsarealer*.

Bedst tilgængelige teknik (BAT)

I forbindelse med miljøgodkendelser af husdyrbrug, skal kommunen sikre sig, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af "bedst tilgængelig teknik" (BAT).

Med begrebet "bedst tilgængelig teknik" menes den teknik, som mest effektivt giver et højt beskyttelsesniveau for miljøet som helhed og som samtidig er afvejet i forhold til fordele og økonomiske udgifter.

Ved fastlæggelse af den "bedste tilgængelige teknik" anvendes Miljøstyrelsens BAT standardvilkår. BAT standardvilkårene anviser en metode til at fastlægge emissionsgrænseværdier for husdyrbrugets samlede anlæg.

Miljøstyrelsen har ikke fastsat BAT standardvilkår for pelsdyr. Ved fastlæggelse af den "bedste tilgængelige teknik" for pelsdyrbrug tages der i stedet udgangspunkt i afgørelser fra Natur- og Miljøklagenævnet, hvor nævnet har fastlagt emissionsgrænseværdier for pelsdyrbrug.

Grundlaget for reduktionen i næringsstofforureningen er i lovgivningen baseret på, at der kan anvendes differentierede virkemidler. Det er således op til det enkelte husdyrbrug at beslutte, hvilke virkemidler der tages i anvendelse for at opfylde emissionsgrænseværdien.

Selvom Miljøstyrelsens ikke har fastsat BAT standardvilkår for pelsdyrbrug, vurderer Esbjerg kommune, at principperne kan anvendes ved vurdering af BAT i relation til management, vand- og energiforbrug samt udbringning af husdyrgødning.

Begrænsning af ammoniakfordampning fra stald og lager

Natur- og Miljøklagenævnet har i en afgørelse fra oktober 2012 (NMK-131-00102) fastlagt emissionsgrænseværdier for pelsdyrbrug i forbindelse med godkendelser efter husdyrlovens §11 og §12. På baggrund af nye oplysninger om effekten af hyppig udmugning har Natur- og Miljøklagenævnet i en afgørelse fra september 2013 (NMK-131-00140) justeret emissionsgrænseværdierne.

Natur- og Miljøklagenævnet fastlægger følgende emissionsgrænseværdier for eksisterende minkhaller:

- For årstæver i eksisterende minkhaller beregnes en konkret emissionsgrænseværdi ud fra gødningsrendernes faktiske bredde (dog højst 36 cm) og følgende kombination af virkemidler: tømning af render to gange om ugen, halm ad libitum, foder med proteinindhold på gennemsnitligt højst 31 % af OE i uge 30-47. Beregningerne i husdyrgodkendelse.dk skal som hidtil ske med udgangspunkt i opsamlingsløsningen Mi07.

Emissionsgrænseværdi for ammoniak

Alle hallerne har gødningsrender med en bredde på minimum 36 cm og der foretages 2 gange ugentlig tømning af gødningsrenderne. Der tilføres halm ad libitum, og foderet har et proteinindhold på maks. 31% af OE i uge 30-47.

I husdyrgødningsbekendtgørelsen er der fastsat en række krav til at begrænse ammoniakfordampningen fra lagre af husdyrgødning. Heraf kan nævnes krav om tæt overdækning af gyllebeholder, samt krav om overdækning af lagre af fast gødning uden daglig tilførsel og foder med et proteinindhold på maks. 31% af OE i uge 30-47.

Gyllebeholderen har tæt flydelag. Effekten heraf er indregnet i ammoniakemissionen fra stald og lager. Halmen under burene opsamler en del af urinen fra minkene. Halmen opsamles og lagres på møddingsplads.

Den samlede emissionsgrænseværdi for ammoniakemission fra anlægget kan beregnes til 3.600 kg NH₃-N, se nedenstående tabel 10.

Antal tæver	Emissionsgrænseværdi kg NH ₃ /år/tæve	Samlet emissionsgrænseværdi for anlægget kg NH ₃ -N/år
3.600 (eks. haller, 36 cm ren- debredde)	1,0*	3.600
I alt		3.600

Tabel 10: Oversigt over ammoniak emission fra anlægget.

* Baseret på beregninger i ansøgningssystemet med udgangspunkt i opsamlingsløsningen Mi07, hvor der er anvendt følgende kombination af virkemidler: gødningsrende på 36 cm, 2 gange ugentlig tømning, proteinindhold 31 % af OE uge 30-47 og halm ad libitum.

I ansøgningen er der en samlet årlig ammoniakemission på 3.567 kg NH₃-N. Da dette niveau for ammoniakemission er mindre end emissionsgrænseværdien har minkfarmen truffet de nødvendige foranstaltninger til at begrænse ammoniakemissionen fra stald og lager.

Der stilles i miljøgodkendelsen vilkår om, at gødningsrenderne skal tømmes mindst to gange om ugen. Der må forløbe højst fire døgn mellem to tømningerne. Der skal føres logbog med angivelse af datoer og tidspunkt for tømningerne. I perioder med længerevarende hård frost kan tømning undlades. Desuden stilles der vilkår til en gødningsrendebredde på minimum 36 cm.

Der ud over skal tilføres halm ad libitum og at der skal anvendes foder med et proteinindhold på gennemsnitligt højst 31 % af OE i uge 30-47. Disse to parametre er gældende lovgivning jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Opbevaring af husdyrgødning

I ansøgningen er der redegjort for følgende vedrørende BAT og opbevaring af husdyrgødning:

- Flydende husdyrgødning opbevares i gyllebeholder med tæt flydelag.
- Gyllebeholderen kontrolleres hver 10. år af autoriseret kontrollant.
- Gyllen omrøres kun forud for udbringning.
- Fast gødning opbevares på møddingsplads.

Ansøgers redegørelse er i overensstemmelse med BREF dokumentet der angiver, at for så vidt angår BAT ved opbevaring af flydende husdyrgødning omfatter dette en stabil beholder der kan modstå påvirkning og som er tæt og beskyttede mod tæring; at gylle kun omrøres lige før tømning i forbindelse med udbringning; samt at tanken overdækkes med fast låg eller flydelag.

Det vurderes, at der ikke er grundlag for at stille skærpede vilkår til opbevaring af husdyrgødning.

Begrænsning af fosfor

Da der på nuværende tidspunkt ikke findes tilgængelige teknikker eller teknologier til at reducere fosforudledning via fodring vurderer Esbjerg Kommune, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at begrænse fosforudledningen ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik.

Øvrige parametre ved vurdering af "bedst tilgængelig teknik"

Vurderingen af BAT i forbindelse med udvidelsen foretages også i forhold til følgende parametre:

- Management
- Forbrug af vand og energi

Det fremgår af Miljøstyrelsens BAT standardvilkår, at kommunen ved vurderingen af ovennævnte punkter kan anvende BREF-dokumentet om intensiv fjerkræ- og svineproduktion. Miljøstyrelsen finder, at elementerne i BREF-dokumentet også kan anvendes for minkfarme.

Management

I henhold til BREF dokumentet er det BAT at sikre, at ansatte har den nødvendige uddannelse, at der forefindes beredskabsplaner der sikrer hensigtsmæssig adfærd ved uforudsete hændelser samt at registrere forbruget af næringsstoffer. Desuden er der beskrevet en række elementer som allerede er implementeret i dansk lovgivning herunder krav om gødningsplanlægning og -regnskaber samt retningsgivende normer for husdyrholdets næringsstof behov.

I ansøgningen er der redegjort for følgende vedrørende BAT og management:

- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse.
- Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger.
- I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af vand, energi og indkøbt foder. Indhold af kvælstof og fosfor i gyllen beregnes, så modtager af gødningen kan gøde optimalt i forhold til afgrødens behov, hvorved nitratudvaskning minimeres og fosforudledning reduceres.
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.
- I forbindelse med indretningen af produktionsanlægget er der fokus på, at indretningen tager hensyn til en rationel drift, af hensyn til ressource forbruget i driften og af hensyn til de daglige arbejdsgange.
- Sigtet med anlægget er, at der ud fra et proportionalitetssynspunkt er fokus på hvilke staldsystemer, der er bedst anvendelig i relation til miljø, arbejdsforbrug og dyrevelfærd for at fremtidssikre virksomheden.

Der stræbes efter at leve op til målene for godt landmandskab. Dette betyder bl.a.:

- At hjælpestoffer som medicin og energi bruges under hensyntagen til sundhed og miljø.
- At der er fokus på at minkhaller og produktionssystemer indrettes så lugt og fordampning af ammoniak begrænses ud fra de tekniske og økonomiske muligheder og under hensyntagen til dyrenes fysiologiske og adfærdsmæssige behov.

Esbjerg Kommune vurderer, at husdyrbruget med hensyn til management har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik. Der stilles i godkendelsen vilkår om, at der som minimum sker en årlig registrering af vand – og energiforbrug for at bibeholde og øge fokus på forbruget og muligheder for at reducere dette. Som tidligere nævnt under ovenstående afsnit om driftsforstyrrelser og uheld, stilles vilkår om, at der skal udarbejdes en beredskabsplan for husdyrbruget.

Forbrug af vand og energi

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT at registrere vand og energiforbruget, at forebygge spild fra drikkevandsinstallationer og reparere evt. lækager, at anvende naturlig ventilation i videst muligt omfang, at optimere evt. ventilationssystem og at installere energibesparende belysning.

I ansøgningen er der redegjort for følgende vedrørende BAT og vand og energiforbrug:

Vand

- Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.
- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- Til mink anvendes drikkenipler, som er udformet og placeret, så unødigt vandspild undgås.

Energi

- Elforbruget registreres. Dette giver fokus på forbruget, og muligheder for at reducere dette.
- Med etablering af det ansøgte anlæg opnås en rationel drift, hvilket medfører mindre energiforbrug pr. dyr.
- Logistikken i forbindelse med afhentning af foder, er indrettet så afstanden giver færrest muligt driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget.
- Der er ingen belysning i minkhaller, derfor er der ikke energiforbrug til belysning.
- Minkhallerne er med naturlig ventilation og der er derfor ikke energiforbrug til ventilation.
- Drikkeledninger er isolerede for at spare på energi til opvarmning i frostperioder.
- Til frostsikring er installeret opvarmet cirkulerende drikkevandsforsyning.

Esbjerg Kommune vurderer, at husdyrbruget med hensyn til vand- og energiforbrug har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik.

Som nævnt under management stilles der i godkendelsen vilkår om, at der minimum sker en årlig registrering af vand – og energiforbrug for at bibeholde og øge fokus på forbruget og muligheder for at reducere dette.

Samlet set vil den generelle regulering føre til, at udbringningen af husdyrgødning vil ske i overensstemmelse med BAT. Esbjerg Kommune vurderer således, at det ansøgte overholder BAT, og at det ikke er nødvendigt at stille skærpede krav til udbringning af husdyrgødning.

Samlet vurdering af anvendelse af "bedst tilgængelige teknik"

Samlet set vurderer Esbjerg Kommune, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den

bedste tilgængelige teknologi for alle de ovennævnte punkter. Det vurderes, at det som følge af BAT redegørelsen ikke er nødvendigt at skærpe det gældende beskyttelsesniveau.

I forbindelse med næste revurdering af miljøgodkendelsen vil der ske en vurdering af hvorvidt husdyrbruget fortsat opfylder kravene til anvendelse af "bedste tilgængelige teknik" og herunder en vurdering af behovet for renovering af staldene.

Ophør

Ved ophør af driften af husdyrbruget, vil det blive sikret, at de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare foretages, og at stedet bringes tilbage i tilfredsstillende tilstand. Oplagret husdyrgødning, affald, maskiner og andet materiel vil blive bortskaffet. Gødningsrender, gylletank og møddingplads vil blive rengjort, således at der ikke er fare for forurening med husdyrgødning.

Esbjerg Kommune vurderer, at disse tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre, at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter. Endvidere vurderes det, at disse tiltag vil sikre, at ejendommen ikke kommer til at fremstå som et øde og forladt element i landskabet. Der stilles vilkår om, at husdyrbruget ved ophør skal træffe de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare.

Høring

I forbindelse med den 3 ugers offentlige høring er der ikke kommet bemærkninger.

Samlet vurdering

Esbjerg Kommune vurderer, at der kan meddeles godkendelse til det ansøgte da:

- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik,
- Husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, samt
- Udvidelse og drift af husdyrbruget ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet.

Bilag 1

Logbog for udmugning

Navn:	Årstal:
Adr:	
CVR:	

	Dato	Initialer	Område	Gødnings render (sæt X)
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
23				

Bilag 2

Logbog for kontrol af laver og pupper

Navn:	Årstal:
Adr:	
CVR:	

	Dato	Initialer	Antal prøver	Antal larver/pupper pr. prøve
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
23				

Bilag 3

Natura 2000-områder og det samlede udpegningsgrundlag for disse, samt de særligt beskyttede arter:

Udpegningsgrundlag - habitatområder

Habitatområde 78 Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde

Arter:

1095 Havlampret (*Petromyzon marinus*)

1096 Bæklampret (*Lampetra planeri*)

1099 Flodlampret (*Lampetra fluviatilis*)

1103 Stavsild (*Alosa fallax*)

1106 Laks (*Salmo salar*)

1113 *Snæbel (*Coregonus oxyrhynchus*)

1351 Marsvin (*Phocoena phocoena*)

1355 Odder (*Lutra lutra*)

1364 Gråsæl (*Halichoerus grypus*)

1365 Spættet sæl (*Phoca vitulina*)

Naturtyper:

1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand

1130 Flodmundinger

1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe

1150 * Kystlaguner og strandsøer

1160 Større lavvandede bugter og vige

1170 Rev

1310 Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand

1320 Vadegræssamfund ¹⁾

1330 Strandenge

2110 Forstrand og begyndende klitdannelser

2120 Hvide klitter og vandremiler

2130 * Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)

2140 * Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)

2160 Kystklitter med havtorn

2170 Kystklitter med gråris

2180 Kystklitter med selvsåede bestande af hjemmehørende træarter

2190 Fugtige klitlavninger

2310 Indlandsklitter med lyng og visse

2330 Indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene

3130 Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden

3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålgær

3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks

3160 Brunvandede søer og vandhuller

3260 Vandløb med vandplanter

4010 Våde dværgbusksamfund med klokkelyng

4030 Tørre dværgbusksamfund (heder)

6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)

6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund

6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop

7150 Plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tørv

7230 Riggær

9190 Stilkegeskove og -krat på mager sur bund

91D0 * Skovbevoksede tørvemoser

91E0 Elle- og askeskov ved vandløb, søer og væld

¹⁾ Vadegræs er indført (ca. 1930) til Danmark og er invasiv. Typen kræver derfor ikke beskyttelse

Udpegningsgrundlag - fuglebeskyttelsesområder:

Y=Ynglende i.h.t. DMU's database

T=Trækkende i.h.t. DMU's database

Kriterier (F1-F7, se www.blst.dk)

SPA 57 Vadehavet

Bramgås		T	F2, F4
Klyde	Y	T	F1,F2, F4
Hvidbrystet præstekrave	Y	Tn	F1,F2
Hjejle		T	F2, F4

Mosehornugle	Y		
Blåhals	Y		
Lille kobbersneppe		T	F2, F4
Dværgmåge		Tn	F2, F5
Sandterne	Y		F1
Splitterne	Y		F1
Fjordterne	Y		F1
Havterne	Y		F1
Dværgterne	Y		F1
Mørkbuget knortegås		T	F4
Lysbuget knortegås		T	F4
Gravand		T	F4
Pibeand		T	F4
Krikand		T	F4
Spidsand		T	F4
Skeand		T	F4
Ederfugl		T	F4
Sortand		T	F4,F7
Strandhjejle		T	F4
Strandskade		T	F4
Stor regnspove		T	F4
Rødben		T	F4
Hvidklire		T	F4
Islandsk ryle		T	F4
Havørn		T	
Blå kærhøg		T	
Vandrefalk		T	
Kortnæbbet gås		T	
Grågås		T	
Sandløber		T	F4
Bilag IV-arter:			
Fortegnelse over i Danmark nuværende naturligt hjemmehørende arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV (evt. blot som strejfgæster, markeret med "):			
<i>Dyrearter</i>			
Pattedyr			
Alle arter af småflagermus (Microchiroptera spp.)			
Hasselmus (Muscardinus avellanarius)			
Birkemus (betulina)			
Odder (Lutra lutra)			
Marsvin (Phocoena phocoena)			
Alle andre arter af hvaler (Cetacea spp.)			
Krybdyr			
Læderskildpadde (Dermochelys coriacea)			
Uægte karett (Caretta caretta)"			
Bastardskildpadde (Lepidochelys kempii)"			
Europæisk sumpskildpadde (Emys orbicularis)			
Markfirben (Lacerta agilis)			
Padder			
Stor vandsalamander (Triturus cristatus)			
Klokkefrø (Bombina bombina)			
Løgfrø (Pelobates fuscus)			
Løvfrø (Hyla arborea)			
Spidssnudet frø (Rana arvalis)			
Springfrø (Rana dalmatina)			
Strandtudse (Bufo calamita)			
Grønbroget tudse (Bufo viridis)			
Fisk			
Snæbel (Coregonus oxyrhynchus)			
Insekter			
Bred vandkalv (Dytiscus latissimus)			

Lys skivevandkalv (*Graphoderus bilineatus*)
Eremit (*Osmoderma eremit*)
Sortpletet blåfugl (*Maculinea arion*)
Grøn mosaikguldsmed (*Aeshna viridis*)
Stor kærguldsmed (*Leucorrhinia pectoralis*)
Grøn kølleguldsmed (*Ophiogomphus cecilia*)

Bløddyr
Tykskallet Malermusling (*Unio crassus*)

Planter

Enkelt månerude (*Botrychium simplex*)
Vandranke (*Luronium natans*)
Liden Najade (*Najas flexilis*)
Fruesko (*Cypripedium calceolus*)
Mygblomst (*Liparis loeselii*)
Gul stenbræk (*Saxifraga hirculus*)
Krybende sumpskærm (*Helosciadium repens* (= *Apium repens*))

Esbjerg
Kommune

Produktion: Esbjerg Kommune
Foto: Torben Meyer

Torvegade 74, 6700 Esbjerg
Tlf: 7616 1616 - Fax: 7616 0969
miljo@esbjergkommune.dk
www.esbjergkommune.dk